DEBATT

Pagulased pigem koormaks

"Neil on oma elustiil ja elulaad, seetõttu on minu usk, et nende hulgast tööjõudu võiks leida, ikka väga väike," hindab Saidafarmi juhataja **Juhan Särgava** pagulaste kasutamist tööturul. ▸8–9

SCHENGEN

Viisavaba ruum ähvardab laguneda

"Me peame kaitsma oma välispiiri, kui tahame, et Schengen säiliks," ütles Saksamaa kantsler **Angela Merkel**, kes lendab täna Türki, et pagulaste tulva kontrolli alla saada. ▸6–7

Äripäev

Esmaspäev, 8. veebruar 2016
nr 26 (5386) **3 eurot**

↑	**EUR/USD**	**1,1205**	↓	**USD/EUR**	**0,8924**	↑	**EUR/SEK**	**9,4307**	↓	**EUR/RUB**	**85,8872**	↓	**NordPool**	**29,53**	↓	**Euribor**	**-0,102%**

Karmid reeglid tõrjuvad ettevõtjaid Eestist

▸ Elamislubade skandaali järel karmistunud reeglite tõttu on elamislubade taotlejate arv viie aastaga kukkunud pea viis korda. ▸2,4–5

↑ **VENEMAALT** pärit ettevõtja Pavel Galanti elamisloa taotlust praegu menetletakse. Siia investeerinud ärimees pole nõutud arvu päevi Eestis viibinud. FOTOMONTAAŽ. FOTOD: IVAR KULDVER, ERAKOGU

INVESTOR

Kauplemine libiseb robotite kätte

Väärtpaberiturul on üha hakatud kauplema robotprogrammidega, mis teevad päevas tuhandeid tehinguid. Kauplemisalgoritmi võib lausa iga investor endale ise valmis teha. ▸16–17

KINNISVARA

Igaüks maakleri tööd tegema ei sobi

Kinnisvaramaakler peab olema rohkem ettevõtja hingega inimene, sest tema sissetulek sõltub tehtud tehingutest. Ebastabiilne sissetulek on paljud sellest ametist loobuma sundinud. ▸12–13

BÖRS

Investor Toomast meelitab Tesla aktsia

Tesla aktsia on kukkunud karuturule, mis paneb investor Toomase ostumõtteid mõlgutama. Tesla on tuntud kui eriti volatiilne aktsia, mis kasumi asemel pakub investorile närvikõdi. ▸20

KOLUMN

Ando Leppiman: Eesti peab leidma võimaluse eksportida nii elektrit kui ka taastuvenergia kvooti.

Majandusministeeriumi asekantsler selgitab, et riik ei riku turukonkurentsi. ▸14

ÄRIPÄEV 8. veebruar 2016
toimetaja Vilja Kiisler, tel 667 0150, e-post vilja.kiisler@aripaev.ee

TEGIJA

Vladimir Putin veab riiki rahahätta

Lääne sanktsioonide ja nafta hinna languse mõju on Venemaa majandusele ligi 600 miljardit dollarit, vahendas Vene majandusleht Vedomosti majandusekspertide arvutusi. Mõju peaks kestma alates 2014. aastast kokku neli aastat. Arvestades, et Venemaa riigieelarve kulud 2016. aastaks olid kavandatud üle 200 miljardi dollari, peaks Vladimir Putin hakkama tõsisemalt mõtlema, kuidas kaotada Lääne sanktsioone, sest sanktsioonide 170 miljardi dollari suurune mõju süveneb nafta hinna langedes. Seejuures on arvutused tehtud praegusest kõrgema naftabarreli hinna arvestusega.

TÄNA ÄRIPÄEVA VEEBIS

Ida-Virumaa võimalused: filmid, marjad, kanep

Jättes kõrvale maavarad, leidub Ida-Virumaal hulk teisi võimalusi, kuidas seal lisandväärtust luua, kirjutab Molycorp Silmeti juht David O'Brock. Miks peaks Ida-Virumaa ettevõtja huvituma filmitööstusest, marjakasvatusest või tööstusliku kanepi kasvatamisest? UURI ARIPAEV.EE-ST

DAVID O'BROCK leiab, et Ida-Virumaaga seotud otsustajad takerduvad liiga tihti väikestesse detailidesse ja nendega seotud takistustesse.

PÄEVA FAKT

347,6

miljoni euro võrra ehk 23,3 protsenti vähenes 2014. aasta lõpu seisuga võrreldes Eesti riigikassa hallatavate likviidsete varade maht. Rahandusministri sõnul kahaneb reserv ka tänavu.

TSITAAT

„Reinsalu käitumine väärib tunnustamist seetõttu, et teema, mille vastu ta justkui astus, on poliitiliselt tundlik, ning tema tegevust on kerge rünnata ja sildistada.
Äripäeva 05.02 juhtkiri

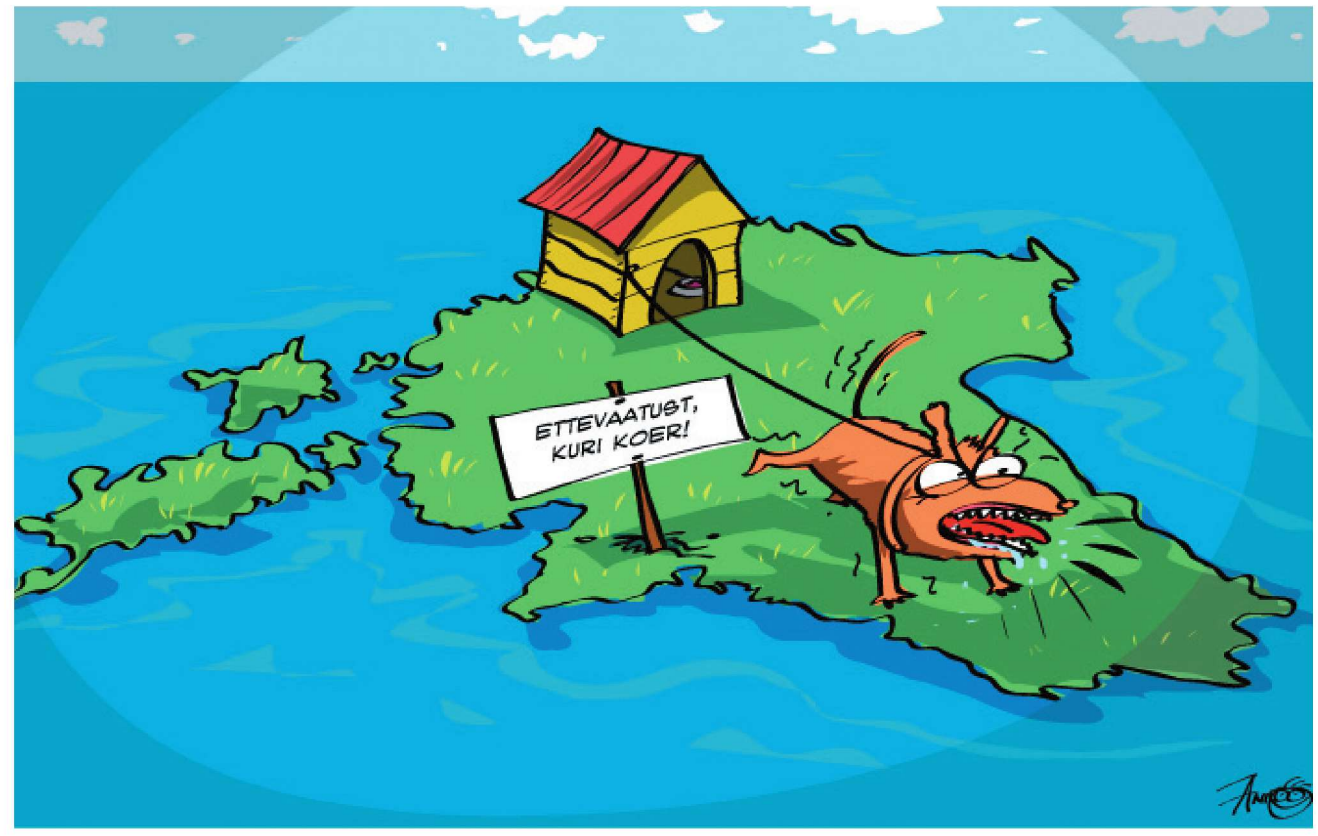

ILLUSTRATSIOON: ANTI VEERMAA

JUHTKIRI

IRLi karuteene riigile: Eesti peletab ettevõtjaid

Eestist saab vaikselt välisinvesteeringuid peletav riik. Ettevõtjal, kes soovib saada elamisluba siinsete investeeringute haldamiseks ja oma ettevõtte käekäigu jälgimiseks, muutus see keerulisemaks pärast seda, kui IRLi liikmed Nikolai Stelmach, Siim Kabrits ja Indrek Raudne põhjustasid 2011. aastal elamislubade müümise skandaali. 2012. aastal välismaalaste seadus karmistus. Elamislubade taotlemiste arv on sealtpeale vähenenud.

Äripäeva meelest on ohtlik, et Eestist saab riik, kuhu ettevõtja ei taha tulla – ja neil, kes tahavad, osutub see ometi keeruliseks. Ehkki seadust on pärast 2012. aastat mitu korda osade kaupa soodsamaks muudetud, pole see lubade taotlemise langustrendi murdnud.

Investeeringuid on hädasti vaja. Toimetuse hinnangul vajab Eesti hädasti välisinvesteeringuid ning nende soodustamise nimel on vaja üle saada hirmust, mis tekkis nii seadusandjal, seadusi täitvatel ametnikel kui ka nende täitmise kontrollijatel: äkki on elamisloa taotlejal oma investeeringuga mõni kuri tagamõte. Oma heade kavatsuste tugeva tõendamiskoormuse ja bürokraatliku kadalipu pärast Eestist peletatud ettevõtjad viivad maailma sõnumi, et ettevõtjad ja investeeringud pole siinmail oodatud.

Nii astume pikkade sammudega eemale Äripäeva sõnastatud Eesti põhisihist, et meil võiks olla maailma parim ja läbipaistvaim ettevõtluskeskkond.

Ühest küljest on riigi reaktsioon elamislubade skandaalile mõistetav. Raskest ja ebameeldivast kogemusest tulebki oma järeldused teha ja õppida. Teisest küljest aga ei pea ühegi õppetunni järeldustega laskuma teise äärmusse.

Ettevõtja kõige suurem mure on praegu

„Äripäeva meelest on ohtlik, et Eestist saab vaikselt riik, kuhu ettevõtja ei taha tulla.

nõue viibida Eestis vähemalt 183 päeva aastas – muidu ei peeta elamisloa andmist vajalikuks. "Äri ei aeta kodus diivanil istudes," põhjendas ettevõtja, kelle elamisluba ei taheta pikendada, sest ta ei viibi nõutud päevi aastas Eestis. Ettevõte, mida ta juhib, ekspordib oma toodangut rohkem kui 15 riiki.

Eesti võimude argument siinkohal on, et äri ajamiseks ei pea tingimata elamisluba olema. Nende jaoks, kes rohkem kui pool aastat siin olla ei saa või ei taha, olevatki olemas e-residentsus. Võib ja Eestis käia viisaga ja palgata kohapeale tegevjuhtkond. Niimoodi riik seda põhjendab.

Küsimus on sõnumis, mida riik edastab. Jah, kuid need võimalused ei sobi kahjuks kõigile ettevõtjatele. Äripäev nõustub tööstus-kaubanduskoja juhi Mait Paltsiga: asi on suhtumises, ja suhtumine on probleem. Analüüsimisel olev suurinvestori kategooria, mis võimaldaks elamisluba kergemini saada, on hea mõte, kuid ka väiksemaid investeeringuid ei maksa põlata: suured asjad algavad sageli esimesest, väikesest sammust.

Kui me tahame, et reaalmajandusse investeeritaks, on tarvis mõista, et 1) rahvusvahelise haardega investorilt ei saa nõuda vähemalt 183 päeva aastas Eestis viibimist; 2) ka väikeinvestori peletamine viib maailma sõnumi, et Eesti majandus investeeringuid ei oota.

See kõik ei tähenda, et elamislubade saajate tausta ei peaks kontrollima. Muidugi peab. Küsimus on sõnumis, mille me anname ettevõtjale ja teiselt poolt maailmale Eesti hoiaku kohta.

Loe Äripäevast
Kaanelugu "Investorid väldivad Eestit"
tänases lehes lk 4–5

MÜÜA KASVAVA METSA RAIDEID
aastaringi oksjonivabalt
Info 515 9890

Äripäeva käsiraamat
teadjalt tegijale
kasiraamat.aripaev.ee

AVISION
Aitame sõnumi nähtavaks muuta!
www.avision.ee
+372 6307474
rent@avision.ee

Preismann Koolitus
UUT JA PRAKTILIST RIIGIHANGETES
17. veebruar 2016, kl. 10.00-16.00
Sokos Hotel Viru konverentsikeskuses
Koolitaja: Pr Kadri Härginen, advokaadibüroo SORAINEN advokaat
Koolitusel käsitletakse uusi eelseisvaid muudatusi riigihangetes.
Osavõtutasu: 129€. Hinnale lisandub käibemaks.
HINNASOODUSTUSED!
Info ja registreerimine
tel 646 0002 | koolitus@preismann.ee | www.preismann.ee

flex
SÜLEARVUTIKESKUS

Täiuslik komplekt!

Iga Dell Latitude sülearvutiga kaasa
Dell sülearvutikott ja juhtmeta hiir!
Väärtuses 79€!

Dell Latitude E5550
Sobib ka graafikatöödeks!

- Intel i5 5300U 2.3Ghz
- 8GB mälu, 256GB SSD
- nVidia GeForce 830M 2GB
- 15.6'' 1920x1080 matt ekraan
- Windows 8.1 Pro 64 bit
- Tasuta kaasa "Windows 10 Pro"
- Garantii 3 aastat

1249€ (tavahind 1530€)

Dell Latitude E5450
Parim valik kontorisse!

- Intel i5 5300U 2.3Ghz
- 8GB mälu, 128GB SSD
- Intel HD 5500 graafika
- 14'' 1920x1080 matt ekraan
- Windows 8.1 Pro 64 bit
- Tasuta kaasa "Windows 10 Pro"
- Garantii 3 aastat

1099€ (tavahind 1399€)

Dell Latitude E7450
Kerge ja mobiilne!

- Intel i5 5300U 2.3Ghz
- 8GB mälu, 256GB SSD
- Intel HD 5500 graafika
- 14'' 1920x1080 matt ekraan
- Kaal 1.64 kg, aku kestab 8 tundi
- Windows 7 Professional 64 bit
- Tasuta kaasa "Windows 10 Pro"
- Garantii 3 aastat

1399€ (tavahind 1799€)

Meil on kohapeal üle 60 erineva Latitude sülearvuti!
Vaata kõiki pakkumisi: flex.ee/Latitude

TALLINNAS: Mustamäe tee 29 TARTUS: Riia 128 **flex.ee**

Hanno Pevkur:
Samas on võimalik ettevõtlusega tegeleda ka e-residendina, selleks ei pea omama elamisluba.

siseministri sõnul pole riik kuidagi õiguslikult kitsendanud elamislubade saamist

ÄRIPÄEV 8. veebruar 2016
toimetaja Maire Kasemaa, tel 667 0111, e-post toimetajad@aripaev.ee

Statistika
Elamisloa taotluste arv väheneb kiiresti

ettevõtluse eesmärgil tähtajalise elamisloa saamise ja pikendamise taotluste ning elamisloa saamise otsuste arv

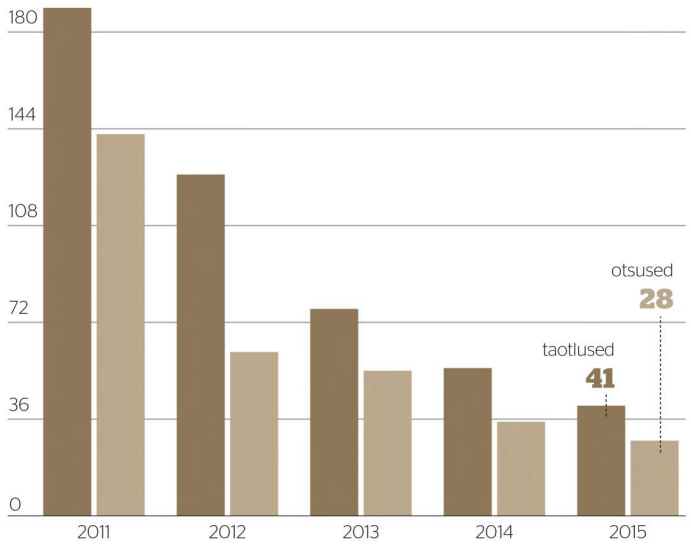

tähtajalise elamisloa andmisest keeldumise otsused keeldumise aluse lõikes, ettevõtluse eesmärgil

keeldumise alus	2011	2012	2013	2014	2015	kokku
põhjendamata taotlus	-	8	15	9	1	33
ei vasta tingimustele	1	3	2	1	-	7
ei vasta väidetavale eesmärgile	-	3	4	-	-	7
võltsitud dokumendid/valeandmed	-	7	-	-	-	7
ohustab avalikku korda	-	-	-	-	2	2
organiseeritud kuritegevus	-	-	1	-	-	1
kokku	**1**	**21**	**22**	**10**	**3**	**57**

tähtajalise elamisloa taotlused kodakondsuse lõikes ettevõtluse eesmärgil. TOP 5 kodakondsused 2015. aastal

kodakondsus	2011	2012	2013	2014	2015	kokku
Venemaa	**144**	**82**	**53**	**35**	**19**	**333**
Ukraina	26	31	8	9	6	80
Jaapan	-	-	-	-	4	4
Aserbaidžaan	3	-	1	-	3	7
Kanada	-	2	1	1	3	7
teised	16	12	14	10	6	58
kokku	**189**	**127**	**77**	**55**	**41**	**489**

ALLIKAS: POLITSEI- JA PIIRIVALVEAMET

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA juht Mait Palts kahtleb, kas püsiva riigis viibimise nõue on tänapäevase äritegevuse puhul enam oluline. FOTO: ANDRES HAABU

ELAMISLOAD

Investorid väldivad Eestit. Riigi lauskontroll peletab eemale

MARGE VÄIKENURM
marge.vaikenurm@aripaev.ee

Reeglite jäikus on viimase viie aastaga kukutanud pea viis korda elamisluba tahtvate välisinvestorite arvu. Langus algas pärast elamislubade skandaali 2011. aastal.

"Hirm ei aita meil ettevõtlussõbralikku kuvandit luua. Kui kardame kõiki, kes tahavad tulla ja suhtume neisse tõrjuvalt, siis seda me ju ei taha," ütles kaubandus-tööstuskoja juht Mait Palts, kes märkis, et aastatetaguse skandaali hingust on üldises suhtumises siiani tajuda. "Kerkivad küsimused, miks peaks üks investor Eestisse investeerima, äkki on mingi tagamõte."

Statistikale pilku heites on näha, et huvi siinsete ettevõtluseks mõeldud elamislubade vastu hakkas raugema pärast 2011. aasta skandaali, kus IRLi liikmetele Nikolai Stelmachile, Siim Kabritsale ja Indrek Raudsele heideti ette Eesti elamislubade müümist.

Järgmisel, 2012. aastal, läks välismaalaste seadus rangemaks ja taotluste arv on püsinud pidevas languses. Kui skandaaliaastal oli taotlusi välismaalastelt 189, siis sellele järgneval 127 ja läinud aastal ainult 41.

Põhjuseta luubi all. Palts oletas, miks välisettevõtjad siinset elamisluba saada ei taha. "Esinevad olukorrad, kus elamisloa kehtivuse ajal hakatakse isikult ilma riskianalüüsita nõudma informatsiooni: kas ta ikka püsivalt on siin, mida siin teeb ja tahetakse tõestusi," kirjeldas Palts ettevõtjatele ebamugavaid kogemusi. "Kui laia võrgustikku omavad suurinvestorid kusagil mainivad, millise emotsiooniga nad Eestis toimetavad, siis kandub see edasi."

Kõlavatelt poliitilistelt sõnadelt vajalike inimeste Eestisse meelitamisel võiks juba ammu tegudele üle minna.
ettevõtja Raul Altmäe

Tõsine probleem on Paltsu hinnangul nõue, et kuni viis aastat kehtiva elamisloaga ettevõtja peab Eestis ühe aasta jooksul viibima vähemalt 183 päeva. "Olen kuulnud, et esitatakse nii pangakaartide kui ka telefonikõnede väljavõtteid – praktiliselt kõike, mis näitab, et oled Eestis käinud," kirjeldas Palts, kuidas ettevõtjad Eestis olemist ametnikele tõestavad. "On tõsiselt küsitav, kas püsiv riigis viibimine on tänapäeval oluline."

Pikendamisega kimpus. Elamislubadega seotud probleemidega kokku puutunud ettevõtjad polnud altid oma kogemusest avalikult rääkima. Erandina nõustus seda tegema Vene ettevõtja Pavel Galant, kelle elamisloa pikendamine on takerdunud.

"Öeldakse, et olen Eestis vähe olnud, seega ei taheta elamisluba pikendada, aga polegi ühtegi riiki, kus aastas 180 päeva kohapeal oleksin. Äri ei aeta kodus diivanil istudes," ütles Galant ja märkis, et reisida tuleb tal tööasjus rohkem kui kümnes riigis. Näiteks Galantile kuuluva hapupiimajookide tootja Lightfoodi majandusaasta aruandest loeb kokku vähemalt 15 ekspordiriiki.

"Mul on firmad, käive ja eksport, inimesed palgal ning maksan makse. Kui on ettevõte, mis toimib ja millesse oled investeerinud, siis on firmast kasu. Aga järelikult riigile ei ole ettevõtjaid vaja. Võib-olla on siin poliitilised küsimused, ei tea, kuigi poliitikaga ma ei tegele," jätkas pettunud Galant. Ta sõnas, et näiteks Prantsusmaal on välisettevõtjal lihtsam kanda kinnitada, teisalt kiidab mees Eesti maksusüsteemi ja tehnoloogilist arengut.

Politsei- ja piirivalveametist (PPA) kommenteeriti, et Galanti elamisloa pikendamise taotlus on menetlemisel. PPA hindab ja kontrollib praegu Galanti esitatud andmeid ja selgitusi.

Galanti äripartner Raul Altmäe ütles, et elamislubade andmisel ettevõtjatele järgivad otsustajad reegleid ilmselt liiga sõna-sõnalt. "Tendents ei ole sugugi rõõmustav – kui jääb üks pügal täitmata, siis on vastus pigem eitav. Kui tahame, et inimene meile panustaks, siis võiks temasse inimlikult suhtuda," rääkis Altmäe, milline on tema hinnangul üldine probleem elamislubade jagamisel. "Jälgime Eesti riigis liiga palju seadusetähte ja meil puudub võimalus hinnata *case by case*."

Altmäe märkis, et praegu on riigi prioriteet eksport, kuid elamislubade mitteandmise tõttu kannatabki just ekspordivõimekus.

Tema sõnul ei ole ettevõtjatel üleliia palju võimalusi kasutada rahvusvaheliselt vajalikke ja häid kontakte. "Eriti on see oluline, kui neid kontakte ja kogemusi omab inimene, kes soovib Eestis äriga tegeleda, panustab oma aega ning raha Eesti ettevõtete hea käekäigu nimel. Kõlavatelt poliitilistelt sõnadelt vajalike inimeste Eestisse meelitamisel võiks juba ammu tegudele üle minna," on Altmäe otsekohene.

Mait Paltsi üllatas Galanti mure elamisloa pikendamisega. "Minu teada on Pavel Galanti investeeringud piisavalt suured ja püsivad ning ma ei ole kuulnud argumente, miks ta Eestile ebasobiv on."

183 päeva nõue. Palts on küll uurinud 183päevase nõude vajalikkuse kohta, kuid on saanud vastuseks, et Eestis viibimine ongi elamisloa mõte. Ühest küljest on see tema sõnul arusaadav, aga kuna jutt on elamislubadest ettevõtluseks, ongi tõstatunud küsimus, kas nõuet on vaja. "Tahame, et välismaalased panustaksid majandusse ja siis räägime, aga las tuleb ja hakkab siin elama. Avatud majanduskeskkonnas ei ole see päris adekvaatne ja põhjendatud," leidis Palts.

Finantssektori ettevõtjaid liitva Finance Estonia juht Anu Müürsepp lausus, et sellise nõude täitmist on keeruline eeldada rahvusvaheliste äriinimeste puhul, kes Eestisse

183

päeva peab ettevõtluse eesmärgil tähtajalise elamisloa saanu ühe aasta jooksul Eestis viibima. Paljudel laiahaardelistel ettevõtjatel on sellist nõuet keeruline täita.

8. veebruar 2016 **ÄRIPÄEV**
toimetaja Maire Kasemaa, tel 667 0111, e-post toimetajad@aripaev.ee

esmalt ei paiguta suurt osa oma varast. "Äriinimesed tegelikult ei viibi üheski riigis vähemalt 183 päeva aastas. Paljud riigid on loobunud kohustuslikust residentsuse nõudest või seda olulisel määral leevendanud," kommenteeris ta.

Kui Mait Paltsi teeb murelikuks investorite vähene huvi Eesti vastu, siis siseminister Hanno Pevkur rõhutas, et elamislubadest keeldumine ei ole kasvanud. Pevkur ei osanud esile tuua põhjuseid, miks on vähenenud nii elamislubade taotlemine kui ka väljaandmine.

"Oleme elamisloa andmise regulatsiooni muutnud pigem paindlikumaks ja vähem koormavaks. Seega ei ole vähemalt õiguslikult kuidagi kitsendatud elamislubade saamist," ütles ta, kuid lisas, et 2012. aastal tehti muudatusi, et vähendada elamislubade väärkasutuse ohtu.

Elamisloa asemel e-residendiks. Väidetele, et ametnikud on liiga sõltuvad reeglitest, vastas Pevkur, et PPA saab leida inimesele lahenduse seaduse piires. "Usaldusväärsetele välismaalastele ettevõtluseks tähtajalise elamisloa andmine on igati asjakohane ja vajalik. Samavõrd oluline on hoida ära ka viisade ja elamislubade väärkasutust."

Pevkuri sõnul on värske lahendus ettevõtjatele, kes muretsevad, kas nad on piisavalt Eestis. Jaanuarist saab ettevõtja eemalviibimist riigist ettevõtluse eesmärgil registreerida kaheks aastaks ja vajadusel pikendada.

"Samas on võimalik ettevõtlusega tegeleda ka e-residendina, selleks ei pea omama elamisluba. Sellisel juhul on võimalik viibida Eestis viisa alusel ja kasutada asjaajamiseks e-residendi digitaalset isikutunnistust," lisas Pevkur.

Palts kostis, et tänavu kehtima hakanud lahendus leevendab probleemi, aga ei anna vajalikku tulemust. "Jääb üles küsimus, miks on vaja nõuda rahvusvahelise haardega investorilt Eestis 183 päeva viibimist." Ta nentis, et regulatsioon on läinud paindlikumaks, kuid pigem Eestis õppida ja töötada tahtvatele inimestele. "Natuke on tehtud ettevõtluseks mõeldud elamislubade puhul, aga kindlasti ei ole see piisav," hindas Palts.

Ka ei nõustunud kaubanduskoja juht täielikult Pevkuri öelduga, et elamisluba pole vaja. "Jah, võib igasuguseid asju teha. Võib ilmselt ka Eestisse mitte investeerida," kommenteeris Palts teravalt. "Võib investeerida e-residentsusega, käia viisaga ja otsida siia tegevjuhtkond, aga miks paljud riigid näevad, et suurinvestorite puhul võiks elamisluba olla lisaargument investeerimiseks? Investorid tahavad ju investeeringul silma peal hoida. Eriti kui tahame, et nad reaalmajandusse investeeriks."

Lätist ei tasu eeskuju võtta. E-residentsus võib mõnele ettevõtjale sobida, aga mitte kõigile, leidis Palts. "Kui ettevõtjad tahavad riiki külastada, siis elamisluba tagab riiki sissepääsu pikema aja jooksul."

Anu Müürsepp sõnas, et digitaalne võimalus ärisid juhtida on küll oluline, kuid seda mitte suurte investeeringute tegemisel, kus kaasneb kohapealse meeskonna loomine. "Ei usu, et nende isikute puhul, kes on kasutanud või kasutaksid Eestis elamisluba ettevõtluseks, oleks esmaseks valikuks e-residentsus ja seda isegi koos viisaga, mille tähtaega ei tea kunagi ette, mis pole pikaajaline, mida võidakse ka teatud tingimustel tühistada ja millega saab Schengenis viibida 180 päeva jooksul 90 päeva."

Palts rääkis, et riikides, mis nõuavad investorilt pikalt kohalviibimist, on seaduse rakendamine kohati väga erinev Eesti suhtumisest. Lätlastega sarnasest tolerantsusest peaks aga eemale hoidma. "Piisas Riiast väljaspool väikese korteri ostmisest ja oligi õigus elamisluba saada. See ei peaks olema meie tee, aga me ei saa kraani täiesti kinni keerata. Peame siiski mõtlema, kuidas raha Eestisse meelitada," ütles ta.

Erandi võimalus

Finantsettevõtteid koondav Finance Estonia soovitab luua suurinvestori kategooria, mis aitaks elamisluba kiiremini saada.

Investoriks oleks Finance Estonia tegevjuhi Anu Müürsepa sõnul välismaalane, kes on teinud vähemalt ühe miljoni euro suuruse otseinvesteeringu Eesti firmasse või investeerimisfondi.

Kaubandus-tööstuskoja juht Mait Palts sõnas, et Eesti peaks kasutama eri võimalusi investorite siiameelitamiseks. Ka tema tõi näiteks, et paljud riigid pakuvad suurinvestoritele elamisloa eriliiki ja *start-up*-ettevõtetele eriviisat. "Need võiksid ka meil olemas olla – me ei peaks neid kartma."

Suurinvestori kategooria mõte on siseminister Hanno Pevkuri sõnul analüüsimisel.

Samuti soovitab Finance Estonia kiirendada elamisloa menetlust. "Protsess võib kujuneda aastapikkuseks, sest esitatakse lisaküsimusi ja nõutakse lisadokumente, mida pole koduleheküljel loetletud," selgitas Müürsepp.

PANGANDUS

DNB Panga kasum vähenes

DNB Pank, kes eelmisest aastast keskendub Eestis vaid äri- ja liisingklientide teenindamisele, teatas, et netokasum Eestis jäi aasta varasemaga võrreldes madalamale tasemele.
DNB Panga 2015. aasta deklareeritud puhaskasum oli Eestis 3,4 miljonit. Aasta kogutulu küündis 12,1 miljoni euroni. Laenude netomaht kasvas aastaga 3,6 protsenti (19 miljonit eurot), jõudes 2015. aasta lõpuks 540,4 miljoni euroni.
DNB Grupp deklareeris 2015. aasta kasumiks 24,8 miljardit Norra krooni (2,6 miljardit eurot), mis on 4,1 miljardit rohkem kui aastal 2014.

MAJANDUSLANGUS

Vene majandussõkk sai hinnasildi

Vene mõjukas majandusleht Vedomosti kirjutas, et lääne sanktsioonide ja nafta hinna languse mõju riigi majandusele on ligi 600 miljardit dollarit.
Sellisele järeldusele jõudsid majandueksperdid Jevsei Gurvitš ja Ilja Prilepski, kelle hinnangul kestab kahe šoki mõju alates 2014. aastast kokku neli aastat, vahendas Vedomosti.
Asjatundjate hinnangul võib finantssanktsioonide mõju olla ligi 170 miljardit dollarit ning nafta- ja gaasiekspordilt saamata jäänud tulu 400 miljardit dollarit. Seejuures sanktsioonide mõju süveneb nafta hinna langedes. Arvutused on tehtud arvestades, et naftabarrel maksab keskmiselt 50 dollarit.

MEEDIA

Äripäev omandas sündmuste andmepanga

Eelmisel nädalal omandas Äripäev OÜ veebilehed pidupäev.ee ja seminarroom.eu ning nendega seotud tegevused. Ühiselt võib neid veebilehti nimetada sündmuste idee- ja andmepangaks. Seminarroom.ee on ruumide kohtumispaik, mis aitab teha ruumide leidmise lihtsaks. Pidupäev.ee on pidu- ja sünnipäevade ideede ja teenuste infovärav.

kliimaseade

Kliimaseade OÜ pakub tööd

PROJEKTIJUHILE

- **Töö kirjeldus:** Kütte- ja jahutustööde planeerimine ja organiseerimine, materjalide hankimine, objektidel käimine üle Eesti, suhtlemine klientide- ja tarnijatega.
- **Nõudmised kandidaadile:** Eelnev kokkupuude ja kogemus küttesüsteemide paigaldamisega ja torutöödega, tehniline haridus, organiseerimisoskus, eesti ja vene keele oskus suhtlustasandil, B-kategooria autojuhiluba, arvutikasutamise oskus, tehniline taip, koostöö- ja suhtlemisoskus, pingetaluvus.
- **Ettevõte pakub:** Mitmekesist ja huvitavat tööd, põhipalka ja lisatasu, koolitusi Eestis ja välismaal, kaasaegseid töötingimusi.

CV ootame aadressile: carita@kliimaseade.ee

www.kliimaseade.ee

CITROËN BERLINGO
säästliku ja puhta diiselmootoriga mudeli hind al **14 300 €**

www.renneks.ee
4,1 L / 100 km

Uuenenud CITROËN BERLINGO –
mõistlikud kulud ostuhetkest!

2014 2015

CITROËN BERLINGO on AMTELI 2014 ja 2015. aasta andmetel enimmüüdud tarbesõiduk Eestis.

Rikkaliku mugavusvarustusega ja täiustatud tehnoloogiliste lahendustega **mahtuniversaal** või **5-kohaline kaubik.**
Bensiinimootoriga mudeli hind al **12 700 €**

Eesti populaarseim **tarbesõiduk** kaubaruumiga 3,3 m³
Hind al **11 000 €**

CRÉATIVE TECHNOLOGIE

CITROËN

Pakkumine kehtib kuni 29.02.2016 või seni, kuni jätkub soodushinnaga autosid. TÄHELEPANU! Pildil olev auto on illustratiivse tähendusega.
Keskmine kütusekulu ja CO_2 näitaja: BERLINGO Blue Hdi 100 4,1 l/100km ja 111 g/km.

Renneks Kaubandus OÜ
Suur-Sõjamäe tn 36, Tallinn 11415
Oleme avatud: E–R 9–18
Automüük: 510 0745, 504 0601, 627 0580, 627 0583

Autoteenindus: 627 0582
Autorent: 510 0745, 627 0584
info@renneks.ee
www.renneks.ee

RENNEKS

8. veebruar 2016 ÄRIPÄEV
toimetaja Maire Kasemaa, tel 667 0111, e-post toimetajad@aripaev.ee

SCHENGEN

Euroopa püüab välist piiri pidama saada. Et ühine turg jääks alles

SIRJE RANK
sirje.rank@aripaev.ee

↑ SAKSAMAA kantsler Angela Merkel läinud nädalal Londonis toimunud doonorriikide konverentsil, mille eesmärk oli koguda vahendeid süürlaste abistamiseks kodumaal ja pagulaslaagrites. FOTO: EPA

Süüriast terendav uus pagulaste laine sunnib Euroopat pingutama, et kaitsta oma piirideta ühisturgu, mille kollapsil oleks tugev negatiivne mõju Euroopa majandusele ja koostööle tervikuna.

Nädalavahetusel kohtusid Amsterdamis Euroopa Liidu ja Türgi välisministrid. Arutati olukorda Türgi-Süüria piiril, kus Süüria valitsusvägede pealetung Aleppole Venemaa õhurünnakute toel on kokku toonud tuhandeid uusi pagulasi. Samuti arutasid ministrid, kuidas pagulaste tulv Schengeni viisavaba ruumi välispiiril kontrolli alla saada.

> **Türgi on Aleppost vastu võtnud 5000 pagulast, veel 50 000 kuni 55 000 on teel.**
> Türgi välisminister Mevlut Cavusoglu

Suured lootused Türgi peal. Euroopa jaoks on lahenduses keskse kohal koostöö Türgiga, kes peaks pidurdama pagulaste edasiliikumist Euroopa Liitu. EL on eraldanud 3 miljardit eurot, et Türgis kohapeal süürlaste olukorda parandada. Kuid, nagu tuletas nädalavahetusel meelde Saksamaa kantsler Angela Merkel, oli kokkuleppe osaks ka pagulaste ümberasustamine Euroopasse otse Türgis asuvatest pagulaslaagritest. Türki on juba saabunud 2,5 miljonit Süüria pagulast.

"Kui me tahame peatada illegaalse rände ja inimsmugeldamise, tuleb meil nõustuda pagulaskvootidega ja anda oma osa kokkuleppest," ütles Merkel oma iganädalases pöördumises interneti vahendusel. "Euroopa ei saa sellest kõrvale jääda."

Merkel sõidab täna Ankarasse, et pidada kõnelusi Türgi valitsusega.

"Me peame kaitsma oma välispiiri, kui tahame, et Schengen säiliks," ütles Merkel. "Kui me ei suuda seda kaitsta, siis on see suur vaba liikumise piirkond, meie siseturg, mis on meie jõukuse alus, ohus, mida meil tuleb vältida," vahendas agentuur Bloomberg.

Läinud nädalal ELi uue majandusprognoosi avaldanud Euroopa Komisjon hoiatas samuti, et piiride taastamine Schengenis seab ohtu Euroopa majanduskasvu toibumise.

Soome valmis kaaluma suuremat kvooti. Laupäeval ütles Soome peaminister Juha Sipilä, et on valmis kaaluma kvoodipagulaste arvu suurendamist, kui vaid Euroopa ja ÜRO pagulaste tulva kontrolli alla saaksid. Praegu on Soome plaan Türgi pagulaslaagritest sel aastal vastu võtta 600 pagulast.

"Kvooti on võimalik suurendada, kui kontrollimatu pagulaste tulv on kontrolli alla saadud ja Schengeni välispiirid peavad," ütles Sipilä päevalehele Helsingin Sanomat.

Soome siseminister Petteri Orpo arvas, et Soome pagulaskvoot võiks edaspidi isegi mitu korda suureneda. "Kui Euroopa Liidul õnnestub kevadel välispiiridel valve toimima saada ja illegaalselt Euroopasse saabuvate asüülitaotlejate hulk väheneb ja see olukord püsib, peaks kogu Euroopa oma pagulaskvooti suurendama. Soome sealhulgas," ütles Orpo. See on parem väljavaade, kui praegu illegaalselt saabunud 30 000 pagulast.

Taani peaminister Lars Loekke Rasmussen märkis aga, et kui Euroopa Liit oma välispiiri pidama ei saa, siis võiksid Põhjamaad kaaluda ühiselt oma piiri kaitset. Vastasel juhul tuleb neil kahju kanda olukorrast, kus Põhjala riikide vahele on korraga jälle piirid tekkinud, ütles ta Taani raadiole.

Taani ja Rootsi vaheline Öresundi sild ehitati just ühise majandusruumi tekkeks, kuid nüüd pikendab piiril taastunud dokumendikontroll teise riiki tööl käijate teeloleku aega mõlemas suunas 30–45 minutit.

Ühe võimalusena välispiiri tugevdamiseks arutasid ministrid lisaabi saatmist – kas piirivalvejõudude või isegi sõdurite näol – Makedooniale, mis ei ole Euroopa Liidu riik, kuid millest on saanud oluline transiidiriik Kreeka kaudu saabuvatele pagulastele.

Eesti reservid kahanesid veerandi võrra

Rahandusministeeriumi teatel vähenesid Eesti reservid mullu hoogsalt, tervelt veerandi võrra. "Võrreldes 2014. aasta lõpu seisuga vähenes riigikassa hallatavate likviidsete varade maht 347,6 miljoni euro võrra ehk 23,3 protsenti," teatas ministeerium. Selgub ka, et riigieelarve kulud ületasid tulusid *ca* 350 miljoni euro võrra.

← RAHANDUSMINISTER Sven Sester ütles, et riigil tuleb ka sel aastal reservist võtta 84 miljonit eurot. FOTO: ANDRAS KRALLA

Hoiuseid ja võlakirju oli riigikassas detsembri lõpu seisuga 1,15 miljardi euro väärtuses, millest likviidsusreservis oli 733,1 miljonit ning stabiliseerimisreservis 398,5 miljonit eurot.

Rahandusminister Sven Sesteri sõnul kahanevad reservid ka tänavu. "Kui keskvalitsuse kulud on eelarveaastal suuremad kui tulud, saab valitsus kasutada varem kogutud reserve või võtta laenu. Jooksvate kulude rahastamiseks laenu võtmiseks vajadust ei ole, sest riigil on piisavalt likviidseid reserve," selgitas Sester. Tema sõnul ületavad 2016. aastal riigieelarve kulud kava kohaselt tulusid 84 miljoni euro võrra ning vahe kaetakse reservidest.

Kuigi Eesti maksumaksjad maksid mullu rekordiliselt makse, oli riigieelarve suures puudujäägis, sest kulud kasvasid veelgi rohkem. Peamine põhjus eelarve 350 miljonilisele miinusele oli Sesteri selgitusel ajutine ajanihe Euroopa toetusega projektidele raha väljamaksmise ja ELi fondidest raha laekumise vahel. "Detsembri lõpuks laekus toetusi ELilt ja muudelt institutsioonidelt 370,9 miljonit eurot, väljamakseid tehti aga 658,9 miljonit eurot, sellest tulenes 288 miljoni eurone lõhe," ütles Sester.

ÄRIPÄEV.EE

Ä Pane tähele
Avatud piirid

Aastas ületatakse Schengeni sisepiire vähemalt 1,3 miljardit korda, 57 miljonit veokit transpordib kaupu 2,8 triljoni euro väärtuses. Üksi lennureisijate arvele langeb aastas ELi sees 560 miljonit piiriületust, mis piiride taastamisel eeldaks ressursse dokumendikontrolliks.
Kui võtta veoki kohta täiendavaks viivituseks piiril 1 tund, tähendab see ELi autovedajatele aastas 3 miljardit eurot lisakulu, rehkendas Saksa vedajate assotsiatsioon DSLV.
Kiiresti rikneva kauba vedajad peavad ümber mõtlema logistika ja ladustamise ja tegema vastavad investeeringud – siin oleks üksi Saksamaa puhul lisakulud 10 mld eurot aastas, hindas Saksamaa kaubanduskoda.
Veelgi rängem oleks Schengeni kollapsi poliitiline mõju Euroopa koostöö kuvandile.
ALLIKAS: THE ECONOMIST

Käega katsutav kasu

Schengeni viisavaba ruum ei ole sündinud mõne poliitiku kapriisist, vaid sellest, et piirikontrolli kaotamisest saadi reaalne sääst ja majanduslik kasu, rõhutas Brüsseli mõttekoja CEPS teadur Daniel Gros.

Prantsuse valitsuse mõttekoda France Strategie hindas ära, et piirikontrolli taastamine Schengeni ruumis vähendaks piirkonna riikide vahel kaubandust 10–20% ja lõikaks SKPst 100 miljardit eurot ehk 0,8%. Suurima löögi saaksid turism, ühest riigist teise tööle käimine ja kaubaveod. Kui Schengen kaob, on mõju võrreldav kaubandusele 3%lise maksu kehtestamisega.

Ent nii nagu rahaliit, sündis ka Schengeni koostöö poolikuna – ilma ühise mehhanismita välispiiri kaitseks. Nüüd üritatakse – suurema või vähema eduga – seda luua. Ja kui mõni riik, näiteks Kreeka, seda ei soovi, on räägitud isegi võimalusest need riigid Schengenist välja arvata.

"Reaalne kasu Euroopa integratsioonist ei tule seega enam paljalt ELi liikmelisusest, vaid osalemisest erinevates koostöögruppides, nagu rahaliit või Schengen," märkis Gros.

"Kui Kreeka ei ole valmis või võimeline Schengeni tsooni kaitsma ja keeldub ELilt abi vastu võtmast, vajame uut kaitseliini, mis on Makedoonia ja Bulgaaria," ütles Ungari välisminister Peter Szijjarto AP vahendusel.

Läbi Kreeka on aasta algusest Euroopasse tulnud 67 000 pagulast. Lähinädalatel võib arv kasvada, kui sõda ägeneb – sel põhjusel jäid katki Genfis kavandatud rahukõnelused. Aleppo vallutamine annaks Süüria režiimile, Venemaale ja Iraanile riigi tuleviku otsustamisel suurema kaalu, kommenteeris Bloombergile pealetungi tagamaid Ankara mõttekoja analüütik Nihat Ali Ozcan.

Türgi on riiki lubanud 5000 Aleppost pagenud inimest. "Veel 50 000–55 000 on teel," ütles Türgi välisminister Mevlut Cavusoglu.

Euroopas toimusid laupäeval reas linnades meeleavaldused pagulaste poolt ja vastu. EKRE eestvedamisel protestis kümmekond inimest ka Tallinnas.

14

PROTSENTI on aastaga langenud Volvo aktsia hind. Volvo on maailma suuruselt teine veokitootja.

USA nõudlus kimbutab Volvot

Volvo kärpis müügiprognoosi Põhja-Ameerikas, kuna sealne nõudlus on hakanud vähenema. Rootsi autotootja teatas, et neljandas kvartalis oli kasum 5,38 miljardit Rootsi krooni (570 miljonit eurot). Mullu samal ajal jäi firma 1,43 miljardi krooniga kahjumisse. Puhaskasum jäi aga analüütikute ootustele alla ning oli neljandas kvartalis 2,6 miljardit krooni. Käive kasvas aastaga 3% ning küündis 79,6 miljardi kroonini.

Ees kõva kärpimine. Autofirma on seadnud eesmärgiks kulutada tänavu 10 miljardit krooni vähem kui 2012. aastal. See hõlmab ka 5000 töökoha koondamist.

"Küsimus on, kas sellest piisab praeguses turuolukorras," kommenteeris Fairesearch GmbH analüütik Hans-Peter Wodniok Bloombergile. Analüütiku sõnul võib USA veoautode nõudlus väheneda veel kuni kaks aastat. Osaliselt aitab seda ettevõttele kompenseerida siiski Euroopa.

Ka Volvo on prognoosinud, et Euroopa võtab USA-lt üle maailma suuruselt teise veokite turu koha Hiina järel. Ettevõtte teatel jääb nõudlus Hiinas tänavu samale tasemele möödunud aastaga, mil nõudlus kukkus seal 26%.

Aastaga on Volvo aktsia hind langenud 14%.

ÄRIPÄEV.EE

Vene toll nõuab vedajatelt lisatõendit

Venemaale kaupa viivatel autojuhtidel tuleb võtta maksuametilt kinnitus, et kaup on laaditud Eestis.

Venemaa on kehtestanud sellise nõude veoloa alusel tehtud vedudele, mis hõlmavad tollilaost, tolliterminalist või vabatsoonist transpordivahendile laaditud kaupade vedu Venemaale ja on tehtud teise riigi, näiteks Eesti autovedaja poolt.

Eesti tolliõigus sellist märgistamist ei nõua, aga maksuamet kinnitab, et sujuva piiriületuse tagamiseks varustavad nad Eestis transpordivahendile laaditud kauba veodokumendid vajaliku märgistusega. Vene tolli nõutavatel dokumentidele peab olema märgitud täpne laadimiskoha nimi Eestis.

Kui vedu toimub mitmepoolse veoloa alusel, siis sellist märgistust maksuamet väljastada ei saa.

LOGISTIKAUUDISED.EE

Energia mõjutab Eestis hindu rohkem kui Euroopas

Eesti Panga ökonomisti Rasmus Kattai sõnul liiguvad Eesti ja Euroopa hinnad eri suunda peamiselt energia tõttu.

"Nafta odavnemine kahandas jaanuari inflatsiooni Eestis 1 protsendipunkti võrra ja euroalal tervikuna 0,6 protsendipunkti võrra. Maksude ja jaotuskulude osakaal energia hinnas on Eestis umbes kolmandiku võrra väiksem. Nafta odavnemise kandumine tarbijahindadesse on seetõttu vahetum," ütles Kattai.

Statistikaamet teatas reedel, et tarbijahinnaindeks kahanes jaanuaris võrreldes eelmise aasta jaanuariga 0,6%, Eesti Pank täiendas, et euroala ühtlustatud tarbijahindade inflatsioon on viimastel kuudel kiirenenud ja ulatus jaanuaris 0,4%ni.

Kattai sõnul mõjutavad lähikuudel tarbijahindu veebruaris jõustunud maksutõusud. "Aktsiisitõusud kergitavad sel aastal hinnataset ligi 0,7% ning annavad sellega üle poole aastaks prognoositud 1,2% suurusest inflatsioonist. Pärast tänavusi aktsiisitõuse jäävad mootorikütuste hinnad Eestis siiski umbes viiendiku võrra madalamaks kui ELi riikides keskmiselt."

Swedbanki vanemanalüütiku Liis Elmiku hinnangul tõusevad hinnad sel aastal Eestis tagasihoidlikult. "Toorainete ülepakkumine maailmaturul on kaasa toonud energia hinna oodatust suurema kukkumise," põhjendas ta. Rahandusministeeriumi fiskaalpoliitika osakonna analüütik Kristjan Pungas ütles, et väga madal toorainete hind kaalub muud mõjud üle.

ÄRIPÄEV.EE

Ä Statistika
Langus teist aastat
tarbijahinnaindeks jaanuaris, 1997=100

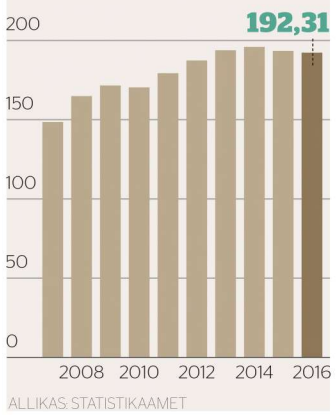

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

DEBATT

Pagulased koormavad maksu-maksjat.

Töökäsi siiski juurde tarvis

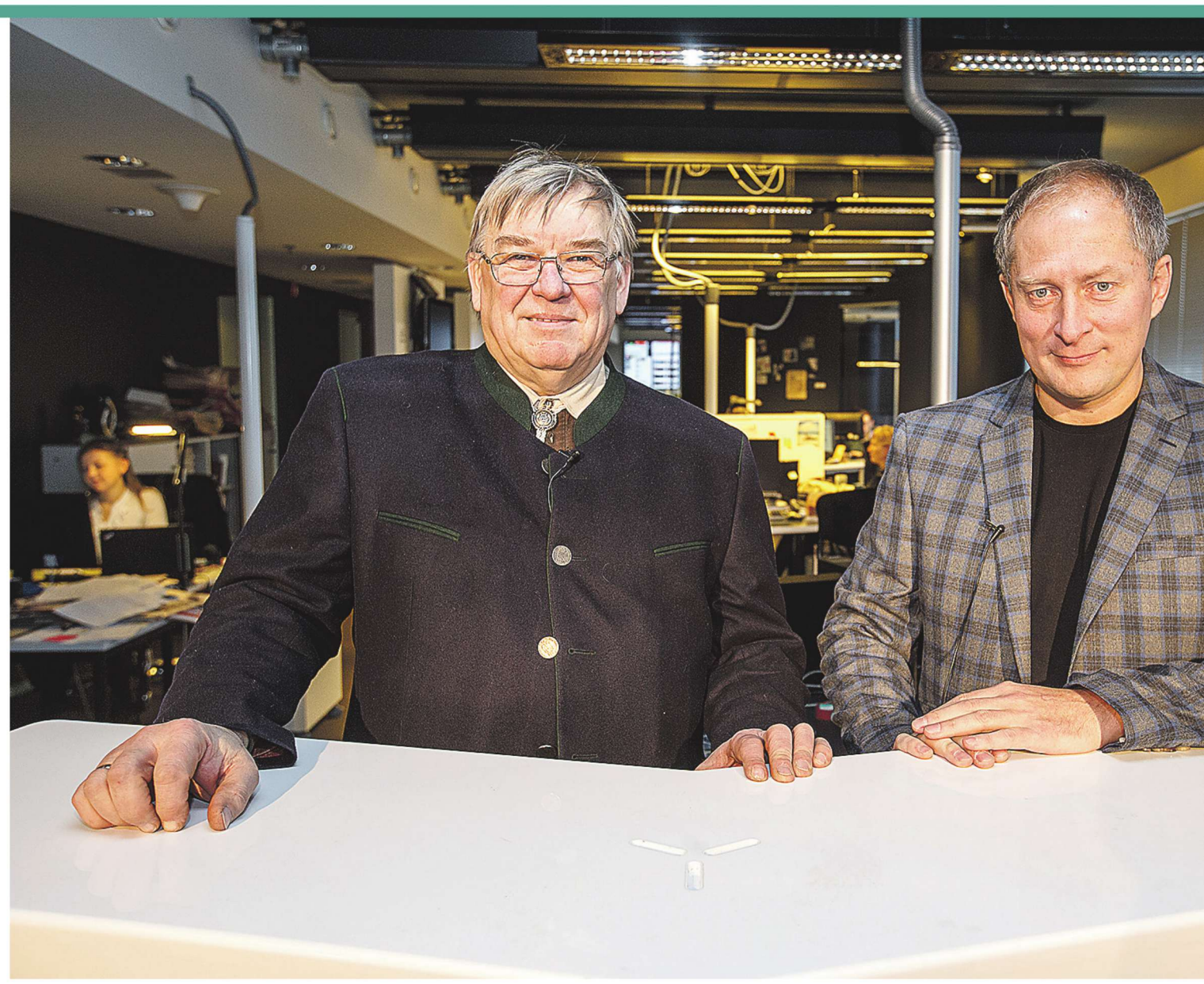

VILJA KIISLER
vilja.kiisler@aripaev.ee

> Ühiskond vananeb, töötegijaid jääb vähemaks: järelikult peab järelejäänute tööviljakus nii palju suurenema, et suudame oma töö ära teinutele viisaka äraolemise tagada.
>
> Saidafarmi juhataja Juhan Särgava

Äripäeva otse-eetris kohtunud tööandjate keskliidu juht Toomas Tamsar ja Saidafarmi juhataja Juhan Särgava on ühel nõul, et pagulaste vastuvõtmine tähendab Eestile eelkõige kulu ning nende sulandamine ühiskonda on vaevarikas.

Tamsar rõhutas, et pagulaste ja sisserändajate teema lahushoidmine on vajalik. "Pagulasteema puudutab inimeste aitamist humanitaarsetel kaalutlustel," kõneles ta. "Loomulikult on hea, kui pagulaste hulgas on inimesi, kes suudavad tööd teha ja Eesti majandusse panustada. See ei ole Eesti majanduse võtmeküsimus, kui palju neid peaks olema."

Tamsari sõnul täidab Eesti pagulasi vastu võttes oma inimlikke kohustusi ja see toimub Eesti maksumaksjate kulul. "Nendes nähakse kulu Eesti eelarvele," täpsustas ta. "Kui me räägime töörändest, siis räägime neist, kes aitaksid Eesti riiki üleval pidada." See on tema hinnangul märksa olulisem, sest mõjutab Eesti heaolu ja hakkamasaamist lähematel aastakümnetel erakordselt palju. "See on põhimõtteline ja eksistentsiaalne küsimus: kes teeb Eestis ära selle töö, mille kaudu loodud väärtuse ja maksudega ma riiki üleval peame? Kui me räägime töörändest, siis räägime neist, kes aitaksid Eesti riiki üleval pidada."

Kõik pagulased ei taha tööd teha. Juhan Särgava meelest toob pagulaste vastuvõtmine kaasa hulgaliselt probleeme. "Kui me vaatame lõunamaid, kuhu valge inimene on käsulaudadega peale tulnud ja käskinud teistmoodi elama hakata, siis pole see teistmoodi võimalik olnud, kui et valged piitsamehed on kahel pool olnud. Neil on oma elustiil ja elulaad, seetõttu on minu usk, et nende hulgast tööjõudu võiks leida, ikka väga väike. Nende loomulik eluviis ja elukorraldus on hoopis midagi muud kui meie oma."

Eesti mure seisneb Särgava sõnul selles, et me ei suuda ise elavjõudu taastoota. "Me peame jõudma ikka sinna, et suudame ise ennast taas toota," arutles ta. "Või – kui me seda ei suuda, siis peame sellega arvestama, et ühiskond vananeb, töötegijaid jääb vähemaks: järelikult peab järelejäänute tööviljakus nii palju suurenema, et suudame oma töö ära teinutele viisaka äraolemise tagada."

Särgava tõi näiteks Saksamaa. "Neil on pikaajaline ümberõppekultuur, aga nemadki suudavad pagulastest mingi aja jooksul välja rehitseda vaid 10%. Ja siis järgmise kümne aasta jooksul pigistavad välja veel 5% neid, kes suudavad ennast ise ära toita. Aga 85% tuleb ikkagi üleval pidada." Seetõttu ei pea ta mõistlikuks maksumaksja kohustusi ülearu suureks paisutada.

Peame valima, keda võtame. Tamsar nõustus, et pole lihtne pagulaste hulgast leida neid, kellest saaks head töötajad. Ta meenutas aga, et seesama Saksamaa käivitab ka aktiivselt programme, et tuua sisse tööjõudu – just sellist, nagu nad ise tahavad. Ka Iirimaa on tema sõnul sisserände juhtimise hea näide, sest on muutnud ettevõtlusega tegelemise välismaalaste jaoks atraktiivseks ja sellega oma majanduse hästi käima saanud. Tamsar lisas, et me ei pea mitte ainult ise otsustama ja valima, keda võtame, vaid ka saavutama olukorra, et need inimesed siia tulla tahaksid.

Tamsar möönis, et poliitikutele on see teema äärmiselt keeruline. "Peaminister Taavi Rõivas tunneb numbreid hästi ja kui ta paneb need kõrvuti, siis ta näeb, mis on meie demograafiline pilt aastal 2040. Erasektori töötajate arv kukub alla 400 000, mis tähendab, et üks erasektori töötaja peab üleval pidama kahte inimest." Ent sellest ausalt ja otsekoheselt rääkida pole lihtne – mitte ainult Eestis, vaid igal pool, nentis ta. "Eriti arvestades sentimenti, mis on kujunenud seoses pa-

Soome ja Rootsi sihivad biomajanduses liidriks

Soomel ja Rootsil on väga head eeldused saada biomajanduse juhtriikideks, mis aitaks juurde luua ka hulga töökohti, kirjutavad Soome ja Rootsi majandusminister Kauppalehtis avaldatud ühisartiklis.

Ministrid Olli Rehn ja Sven-Erik Bucht toovad ka viis konkreetset sammu, mis selle sihi suunas minna aitaksid: puidu kasutamine, fossiilkütusevaba transport, roheline baastööstus, innovatsioon rohemajanduses ja metsamajanduse arendamine.

"Meil on erilised eeldused kuuluda biomajanduses maailma liidrite hulka," kirjutavad ministrid. Nende hinnangul võivad just sellest valdkonnast sündida maailmas konkurentsivõimelised uued tooted ja teenused. Selleks on Soomel ja Rootsil nii looduslikud eeldused, tööstuse infrastruktuur kui ka oskused. Suureneks biomassi osakaal ka energiatööstuses.

Ministrid kirjutavad, et Soome ja Rootsi peaksid haarama juhtrolli ja olema suunanäitajad ka Euroopa Liidus.

ÄRIPÄEV.EE

Pane tähele

Soome ja Rootsi majandusministrite sammud parema biomajanduse poole

1. **Kasutada ehituses rohkem puitu.** Puitmajaehitus on vähem energiamahukas ja toodab vähem kliima soojenemist põhjustavaid heitmeid. Avalik sektor tellijana saab siin suunda näidata.
2. **Fossiilkütusevaba transport.** Suur osa kliima soojenemist põhjustavatest heitmetest tuleb transpordist, seega on siin võimalus teha suur samm edasi ja loobuda fossiilkütustest. Selle võimalikkuse kohta tehti 2013. aastal Rootsis ka uuring, mis kinnitas, et plaan on realistlik. Kui selline märk pika vaatega maha panna, saab poliitika ja maksuhoobadega kannustada ka vajalikke investeeringuid.
3. **Roheline baastööstus.** Tööstus on majanduskasvu ja töökohtade alus. Rohelise baastööstusega tagatakse konkurentsivõime pikas vaates ning hulk uusi töökohti. See eeldab aga ka pika vaatega tööstus- ja energiapoliitikat, mis seda suunda toetab.
4. **Toetus uudsetele rohemajanduse toodetele ja biopõhiste toodete arendamiseks.** Soomel ja Rootsil on juba praegu hulk tooteid, mis on mõeldud naftapõhiseid tooteid asendama. Osa on arendamisel, teised valmis kasutusse minema. Riik saab protsessile hoogu anda.
5. **Metsamajanduse arendamine.** Valitsus peab soodustama metsade aktiivset ja tootlikku majandamist ja metsakasvatuse laienemist, mis looks uusi töökohti, eriti maapiirkondades. Lisaks tuleb pidurdada kliima soojenemist.

ALLIKAD: OLLI REHN JA SVEN-ERIK BUCHT

↑ **SAIDAFARMI** juhataja Juhan Särgava (vasakul) ja tööandjate keskliidu juht Toomas Tamsar olid ühel meelel, et ukrainlastest põgenikud saaksid Eestis väga hästi hakkama. FOTO: ANDRES HAABU

gulastega. Ja ka pärast Euroopas toimunud terroriakte ja välismaalaste kuritegevust, mis on saanud tugeva meediavõimenduse."

Ukrainlased saaksid hästi hakkama. Särgava meelest peaksime eelistama neid, kellega meil on ühine ajalugu ja ammused kokkupuuted. "Ukrainlastega saame asjadest ühtemoodi aru," ütles ta. "Omal ajal oleme palju lautu koos ukrainlastega üles ehitanud. Ega tööandja ei saa nii väga valida ka, sest tööjõust on puudus. Tule siia, näita, mis lind sa oled ja mis laulu sa laulad: me saame sind võtta niisama tõsiselt, nagu sina meid võtad." See, mis keelt keegi räägib, ei ole tema sõnul probleem.

Tamsar nõustus, et ukrainlased saaksid Eestis väga hästi hakkama. "Ent kui me räägime pagulastest ja humanitaarsetest kaalutlustest, siis need peaksid kõigile laienema," täpsustas ta. "Kui räägime Ukrainast töörände lähtekohana, võiksime mõelda selle peale, kas selles suunas pingutusi teha. Ma arvan, et tasub teha – ja mitte ainult Ukraina suunal."

Tamsar rõhutas aga, et valitsus peaks muutma põhimõttelist lähenemist tööränd ele. "Vähemalt 5000 töötajat aastas on meil tegelikult puudujääk," lausus ta. "Valitsus peaks ütlema, et meil on neid vaja, ja hakkama selle nimel tööle, et neid õigeid inimesi siia kutsuma hakata. Ja tegema neile siiatuleku võimalikult lihtsaks ja praktiliseks."

Tulijad nõuavad ettevõtjalt pingutust. Tamsar ja Särgava olid ühel nõul selles, et ka konkreetsete ettevõtete kultuuris toob võõrtööjõud kahtlemata probleeme kaasa. Sellega toimetulemine eeldab pingutust. "Kui ma kolm tükki võtan, siis suudavad teised neid tööprotsessi käigus mänguliselt organisatsiooni sisse sulatada," mõtiskles Särgava. "Aga kui sul on äkki neid tuba täis – üks eestlane ja kaheksa kedagi teist – siis pole paljud tööd tehtavad. Aga rändekriisis tuleb neid rohkem, kui kogu siinne seltskond suudab läbi seedida."

Tamsar möönis, et eestikeelsed ja eesti kultuuriga ettevõtted ei kannata suurt sissevoolu tõesti välja. "Aga meil on ju ka ettevõtteid, mis sünnivad kohe globaalsena, ingliskeelse töökeskkonnaga, nende jaoks pole see mingisugune küsimus," lisas ta.

Tamsari sõnul on kõige olulisem mõista, et kui me loome oma tegevuseta olukorra, kus täna sündivad lapsed peavad tulevikus üleval pidama kahte inimest, siis paneme neile sellise koorma õlgadele, mida nad ei ole ära teeninud ja võib-olla ei taha ka kanda. Ja surve siit ära minna kasvab veelgi.

Juhan Särgava ja Toomas Tamsar kohtusid Eduka Eesti arvamuskonkursi sõsarüritusena sündinud Eesti majanduseduteemalises debatisarjas.

Halvima majandusega riik on Venezuela

Ülisuure inflatsiooni tõttu saab Venezuela suure tõenäosusega juba teist aastat järjest maailma halvima majandusega riigi tiitli. Mullu tõusis riigis inflatsioon keskmiselt 98,3%, töötuse määr aga 6,8%. Need masendavad numbrid tõstsid riigi viletsuse indeksi tippu, vahendas Bloomberg. Eriti hävitavalt on riigi majandusele mõjunud nafta odavnemine, kuna 95% riigi ekspordist moodustab nafta.

40.
kohale asetus Eesti viletsate majanduste indeksis, Rootsi ja Hollandi vahele.

Venezuela kõrval on halb majandusolukord Argentinas, samuti inflatsiooni tõttu. Teised esiviisikusse kuuluvad majanduskeskkonnad võitlevad peamiselt töötuse süvenemisega. Esiviisikusse kuuluvad veel Lõuna-Aafrika, Kreeka ja Ukraina.

Mujal maailmas ei ole pilt sedavõrd halb. On ka edulugusid, näiteks Poola, mille positsiooniks prognoositi 2015. aasta alguses 19. kohta, kuid mis jõudis tänu oodatust väiksemale töötute arvule hoopis 42. kohale.

Kõige parem majandusolukord on indeksi järgi Tais, seejärel Singapuris. Parimate majandustega riikide esiviisikusse kuuluvad veel Šveits, Taiwan ja Jaapan. Euroala tervikuna on indeksis 20. kohal.

ÄRIPÄEV.EE

Savisaar pöördus Inimõiguste Kohtusse

Edgar Savisaare kaitsja vandeadvokaat Oliver Nääs esitas kaebuse Euroopa Inimõiguste Kohtule. Savisaare hinnangul on rikutud ausa menetluse põhimõtet, kui tema kaitsjal ei võimaldatud tutvuda tõenditega, mille põhjal ta linnapea ametist kõrvaldati, seisab kaebuses.

↑ **KESKERAKONNA esimees Edgar Savisaar.** FOTO: ANDRES HAABU

Savisaar arvas end teadvat, miks prokuratuur tõendeid näidata ei taha. "Siis saaksime kaitsjatega võimaluse nende poolt kunstlikult loodud kahtlustused ümber lükata ning seda me ka teeksime," ütles ta. Savisaar peab küsimuse arutamist Euroopa tasandil vajalikuks, et Eestis väheneks uurimisorganite ja prokuratuuri omavoli.

Nääs lisas, et aus menetlus hõlmab võimalust tutvuda tõenditega, millel tuginevad vastaspoole seisukohad ja taotlused. "Euroopa Inimõiguste Kohus on leidnud, et ka arsti litsentsi peatamine peab toimuma ausas menetluses. On kahetsusväärne, et Eestis peetakse Tallinna linnapea ametikohal töötamist nii vähetähtsaks, et sellelt ametilt kõrvaldamine võib toimuda põhiõigusi eiraval viisil."

ÄRIPÄEV.EE

LENNUNDUS

Nordic Aviationi tütar sai lennutegevusloa

Lennuamet andis Nordic Aviation Groupi tütarfirmale Regional Jet OÜ loa alustada ärilise lennutegevusega.
Regional Jet on tehniline üksus, mis haldab lennulube ja sertifikaate, vahendas ERR. Nordic Aviationi põhitegevuseks on müük ja turundus.
Regional Jet asutati möödunud aasta detsembris ning selle ainus juhatuse liige on Jaan Tamm, kes on ka Nordic Aviationi juht.
Kuni Nordic Aviationil endal vajalikke sertifikaate pole, lennatakse koostöös partneritega. Nordic Aviationi suurim partner on Adria Airways.

GRANO

sündinud on Eesti üks suuremaid digitrüki ettevõtteid

Novembris 2015 sõlmisid ühinemislepingu AS Koopia Kolm ja AS Multiprint.
Alates veebruarist 2016 jätkame tegevust AS Grano Digital nime all.
Kasutusele võtame GRANO kaubamärgi.

www.grano.ee

Vändra Ökopagar astus sammu pankroti poole. Avaldus esitatud

VIRGE HAAVASALU
virge.haavasalu@aripaev.ee

Vahepeal ettevõtte müüki ja tootmise jätkamist üritanud Vändra Ökopagar esitas jaanuari lõpus Pärnu kohtule pankrotiavalduse. Ettevõtte vallasvara on SEB kasuks arestitud.

20 aastat ettevõtet omanud ja juhtinud Krista Assi ei olnud valmis pankrotiavalduse esitamist pikemalt kommenteerima, soovitades ära oodata ajutiseks pankrotihalduriks määratud Jüri Truutsi tegutsemise ja esimese kohtuistungi Pärnu kohtumajas 18. veebruaril.

Veel eelmisel kuul ütles Assi, et likvideerijaks määratud Reet Vokk tegeleb ettevõtte müügiga ja käivad läbirääkimised potentsiaalse ostjaga. Nüüd oli Assi sunnitud nentima, et Ökopagari müük luhtus. Samuti nentis ta, et ei olnud rahul likvideerija tööga. "Astusin järjekordselt ämbrisse. Likvideerija jättis kõik tööd tegemata ja kandis raha enda arvele," ütles Assi. Seepärast kutsus ta enda sõnul Voki 21. jaanuaril likvideerija ametist tagasi ja määras iseenda tema asemele. 25. veebruaril andis Assi sisse pankrotiavalduse.

Ka Vokk oli kidakeelne, öeldes, et ostja loobus ja pankrotiavaldus tuli teha seetõttu, et Vändra Ökopagaril oli kohustusi liiga palju ja nende täitmiseks varast ei jätku. Tema sõnul ei olnud SEB kasuks tehtud kohtuotsus määrav.

Ajutine pankrotihaldur Jüri Truuts ütles, et praegu tegeleb ta nõuete väljaselgitamise ja hindamisega. Ilmselt tuleb ka Ökopagari vara ära hinnata. "Seda, kas vara läheb müüki, otsustavad võlausaldajad," ütles Truuts.

Ökopagarit esindasid endised politseiametnikud. Vändra Ökopagari lepingulised esindajad vaidluses SEB Pangaga olid endine keskkriminaalpolitsei rahapesu-uurija Aivar Orukask ja endine kaitsepolitseinik Viljar Subka. Subka ütles, et nende õigusbürool on lõppenud suhe Vändra Ökopagariga ja nemad ei ole kohtuotsust edasi kaevanud.

Mullu detsembri algul kirjutas Äripäev, et raskuste tõttu tegevuse lõpetanud Vändra Ökopagari müügi üle käivad läbirääkimised potentsiaalsete ostjatega ja kui kõik läheb hästi, saab ettevõte uue omaniku juba aasta lõpuks.

Mis on mis Kohus rahuldas SEB laenunõude

Pärnu maakohtu otsus.
Rahuldada SEB panga hagi Vändra Ökopagari vastu võlgnevuse ja intressi väljamõistmiseks ning sissenõude pööramiseks kommertspandiga koormatud vallasvarale.
Välja mõista Vändra Ökopagarilt SEB kasuks 691 754,17 eurot.
Pöörata Vändra Ökopagari rahaliste kohustuste täitmiseks sissenõue Vändra Ökopagari vallasvarale, mis on SEB kasuks koormatud kommertspantidega.
Jätta hagi tagamiseks kohaldatud abinõu – vallasvara arestimine – kehtima kuni kohtuotsuse täitmiseni.

Äripäeva raamatuklubi UUDISED

MAAILMA PARIMAD ÄRIRAAMATUD

VEEBRUAR 2016

KUU KLUBIRAAMATUST LOOBUMISE TÄHTAEG ON 20. VEEBRUAR

Lean-juhtimisega 5 tundi nädalas nagu maast leitud

Tänu lean-juhtimise põhimõtete rakendamisele kulutan koosolekute peale ilma pingutuseta kolmandiku võrra vähem aega kui varem. Uskuge või mitte, kõik asjad on aetud, kas sama hästi või pareminigi.

Raamatu põhiautor Niklas Modig on Stockholmi Majanduskooli teadlane ja Skandinaavia tippettevõtete nõustaja.

Mul on juhina alailma vajadus pidada kolleegidega töönõupidamisi. Kuni möödunud septembrini tuli mul keskmise tööpäeva kohta neli nõupidamist päevas, enamasti võtsid kaks neist aega tunni ning teised kaks pool tundi. Nii oli viimased 10 aastat. Ma ei ole nõupidamistel istutud aega enda jaoks kunagi pidanud n-ö päris tööks, vaid ajakuluks, mis töötegemisega paratamatult kaasneb. Ehk siis minu tööajast kulus umbes 40% aega nõupidamisteks ning 60% lugemiseks, kirjutamiseks, läbimõtlemiseks ja muuks vähemalt minu meelest tõeliselt väärtust loovaks tegevuseks. Arvatavasti sarnanesin ajakasutuse poolest keskmise Eesti juhiga. Olin saanud oma asjadega kenasti hakkama ning sellisel viisil oma ajakasutust analüüsida polnud mul mõttessegi tulnud.

Teistmoodi õppisin sellele vaatama möödunud aastal, kui osalesime Äripäeva juhtidega kogenud treeneri Jari Kukkoneni *lean*-juhtimise koolitusel. Jari selgitas meile oma meeldiva

Mitu protsenti oma tööajast me kulutame kliendile väärtust loovaks tegevuseks ja kui palju läheb niisama raisku?

soome aktsendiga *lean*-juhtimise põhitõdesid, ning nagu vilunud koolitaja ikka teeb, pani meid sellest omavahel rääkima.

Küsisime endilt, kas kaasame ikka inimesi probleemide lahendamisse? Mitu protsenti oma tööajast me ikka kulutame kliendile väärtust loovaks tegevuseks ja palju läheb aega niisama raisku? Samas ironiseerisime ka Jari väite üle, mis lubas *lean*'i abil suisa igas organisatsioonis tulemuslikkust vähemalt 20% suurendada. Tekkis igasugu tarku mõtteid ja uusi ideid. Tulime siis järgmisel nädalal rõõmsa õhinaga tööle, kuid nagu koolituse puhul tavaliselt, soikus enamik seal idanema hakanud mõtetest paari nädala jooksul ja elu läks vanaviisi edasi. Kuid mitte päris. Olime otsustanud Äripäevas Kukkoneni soovitusel tõlkida ja kirjastada Niklas Modigi kultusraamatu *lean*-juhtimisest ning minu pähe jäi kummitama koolituselt läbi jooksnud koosolekute tõhususe teema.

Mõeldud, tehtud. Võtsin endale eesmärgiks korraldada senised tunniajased koosolekud 35–45 minutiga ning pooletunnised 15–20 minutiga. Esimesed nädalad tegin seda hambad ristis, siis läks juba libedamalt ja nüüd, kuus kuud hiljem kulutangi koosolekute peale ilma pingutuseta kolmandiku võrra vähem aega kui varem. Ei hakka paljastama, mis trikke ma selleks kasutasin. Lugege raamat läbi ja saate teada. Mina igatahes hoian nüüd kokku ühe tunni päevas ehk viis tundi nädalas. Mis aga veelgi tähtsam, olen säästnud oma tarkade ja võimekate kolleegide aega veel mitu korda rohkem.

Igor Rõtov
Äripäeva peadirektor

Kommentaar

Tõhususe paradoks

Kui sulle tundub, et sinul ja su kolleegidel on kogu aeg kiire, kuid tulemusi on pingutusega võrreldes vähevõitu, tasub kätte võtta raamat „See on *lean*“ ja see kindlasti läbi lugeda. Raamatu autorid seletavad arusaadavalt ära tõhususe paradoksi ehk selle, kuidas ressursitõhususe taotlemine viib lõpuks ebaefektiivsuseni. Raamat näitlikustab, kuidas on võimalik saavutada rohkem, tehes vähem.

Tõhusust võib vaadata mitme nurga alt. Raamat avab paeluvalt vootõhususe vaatenurga ja selle, kuidas vootõhus juhtimine võib viia tõelise ressursitõhususeni. Keskmises protsessis on vaid kuni 5% väärtust lisavat aega ehk arengupotentsiaal on tohutu, kui ainult õpime seda tuvastama.

Lean'ist on saanud väga populaarne operatiivse juhtimise strateegia. Raamat „See on lean“ selgitab täpselt nii seda, mis *lean*-juhtimine on, kui ka seda, mis *lean*-juhtimine ei ole. Autorid panevad pildi kokku ja innustavad kindlasti igat lugejat *lean*-juhtimist katsetama või juba alustatud *lean*-teekonnal edasi minema.

Jari Kukkonen
Vita Longa omanik ja juhtimiskonsultant

Lihtne, konkreetne, praktiline raamat

Niklas Modigi ja Pär Åhlströmi raamat on suurepärane ja praktiline abiline, mis aitab aru saada lean'i põhitõdedest ning leida võimalusi selle lähenemise praktiliseks rakendamiseks oma organisatsioonis.

Alates esimesest *lean*'i-teemalisest raamatust – „Masin mis muutis maailma“ – on avaldatud väga palju teoseid, mis selgitavad *lean*'i temaatikat eri nurga alt, toovad välja eri aspekte ja tegelikult proovivad vastata küsimusele „Mis on *lean*?“. Selles valguses võib tunduda, et käesolev raamat on lihtsalt järjekordne katse sellele küsimusele vastata. Nii see ongi. Mis aga on kõige olulisem: vastus küsimusele „Mis on *lean*?“ on selles raamatus tõepoolest olemas.

Raamat „Mis on *lean*?“ sattus minu kätte 2013. aastal. Mina kui *lean*'i ekspert teadsin, et raamatu sisu on minu jaoks kindlasti tuttav. Kui olin lugema hakanud, sain esialgu oma arvamusele kinnitust. Samas, mida kaugemale ma jõudsin, seda rohkem olin vaimustuses sellest, kuidas on võimalik selgitada *lean*'i temaatika olemust nii lihtsas, konkreetses, arusaadavas ja praktilises

Vastus küsimusele „Mis on *lean*?“ on selles raamatus tõepoolest olemas.

keeles ning kirjeldada üheselt mõistetavalt, millised on *lean*-lähenemise praktilised tulemused. Paljud varem publitseeritud raamatud on kas liiga üldised, või vastupidi, liiga spetsiifilised. Käesoleva raamatu autorid on suutnud leida kuldse kesktee, üldistades seal, kus vaja, ning minnes spetsiifiliseks seal, kus vaja.

Paljud maailmas tehtud uuringud toovad välja, et vastus küsimusele „Mis on *lean*?“ on kriitilise tähtsusega iga ettevõtte jaoks – pole mõtet alustada *lean*'i juurutamist enne, kui ettevõttes vastust sellele küsimusele ei teata. See vastus eeldab, et ettevõtte juhtkond teeb endale selgeks, mis on *lean*, ja seejärel vastab küsimusele „Mis on *lean* meie ettevõtte jaoks?“.

Aleksandr Miina
lean'i praktik ja filosoof, Lean Enterprise Estonia asutaja

KASULIK

Euroopa Liidu kaubamärgi reeglid muutuvad. Avanevad uued võimalused

MART PARIND
Advokaadibüroo COBALT jurist

Euroopa Liidu tasandil kehtivad kaubamärgid saavad ajakohastatud näo ja sisu. Alates 23. märtsist, kui muutmismäärus jõustub, tuleb rääkida Euroopa Liidu kaubamärkidest, mitte iganenud nimega Ühenduse kaubamärkidest. Nimelt üks muudatusi oligi terminoloogia ajakohastamine – juba tükk aega asendab Euroopa Liit Euroopa Ühendust. Siiski, pärast iluravi tehti ka mõjukat õiguslikku kaalu omavaid muudatusi.

Ühenduse kaubamärgid on kaubamärgid, mis kehtivad korraga Euroopa Liidu kõigis 28 liikmesriigis. Seega on Ühenduse kaubamärk kasulik ettevõtjaile, kelle äritegevus toimub mitmes liikmesriigis.

Esiteks loobuti kaubamärgi graafilise kujutatavuse nõudest, et teha teed innovatsioonile. Nimelt, kuna teatavad märgid, näiteks helimärgid, mille ehe näide on Metro-Goldwyn-Meyeri lõvimõire, ei ole iseenesest visuaalselt tajutavad ja seega ka graafiliselt kujutatavad, oli selliste märkide registreerimine keeruline. Praeguseks on tehnika tase piisavalt arenenud, et graafiliselt mittekujutatavate tähiste õiguskaitse ulatust täpselt piiritleda. Näiteks helimärkide puhul tulevad ilmselt kõne alla helifailid.

Kahju tekkimist võimalik ennetada. Lisaks laiendati kaubamärgiomanike õigusi selliselt, et nad võivad juba ettevalmistavas staadiumis sekkuda tegevusse, mis tulevikus ilmselt rikub nende õigusi. Kui varem sai piimapakil kujutatud rikkuva tähise kasutamist keelata alles siis, kui piim oli poeletil kättesaadav, siis nüüd saab sekkuda juba siis, kui tsehhis toodetakse rikkuva tähisega kilepakendit, kuhu piima ei ole veel sisse lastud.

Kaubamärgiomanikele anti ka õigus keelata tuua liidu territooriumile transiitkaupu, mis kannavad kaubamärki, millel on kaitse küll liidus, aga mitte väljaspool seda asuvas kauba sihtkohariigis. Selline õigus on vastuolus kaubamärkide territoriaalsuse põhimõttega ja Euroopa Kohtu praktikaga, mille alusel ei ole töös-tusomandiõigused ellu kutsutud transiidi keelamiseks. Elust võetud näitena, kui isik transpordib teatava kaubamärgiga kaupu Aasiast Aafrikasse, kusjuures lähte- ega sihtkohas ei ole kaubamärk kellegi kaitstud ning transiiditee viib läbi Euroopa Liidu, kus kaubamärk on kaitstud, võib liidu kaubamärgi omanik keelata kauba toomise või asumise liidus, sõltumata sellest, et transiitkaupa liidus turustama ei hakata.

Mis on mis
Euroopa Liidu kaubamärk

Endise nimega Euroopa Ühenduse kaubamärk. Õiguskaitse kehtib kogu Euroopa Liidu territooriumil, kaubamärk on registreeritud Siseturu Ühtlustamise Ametis (OHIM).
Pärast 23. märtsi kannab OHIM nime Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Amet (EUIPO).
Õiguskaitse põhiprintsiip on ühtsus. See tähendab, et kaubamärgi mõju on ühetaoline kogu Euroopa Liidus ning selle geograafilist kaitseulatust ei ole võimalik piirata üksikute liikmesriikidega.
Euroopa Liidu laienemise korral laieneb kõigi kaubamärkide õiguskaitse automaatselt kõikidesse uutesse liikmesriikidesse ilma igasuguste formaalsuste või täiendavate lõivudeta.
Kaubamärki saab registreerida, üle anda, kehtetuks tunnistada, sellest loobuda ja selle kasutamist keelata üksnes kogu Euroopa Liidu suhtes tervikuna.
Kaubamärgi omanikuks võib olla iga füüsiline või juriidiline isik. Kaubamärk annab selle omanikule kaubamärgi kasutamise ainuõiguse ning õiguse takistada kolmandatel isikutel ilma tema nõusolekuta kasutada kaubandustegevuses identseid ja sarnaseid tähiseid identsete ja samaliigiliste kaupade või teenuste tähistamiseks. Kehtib kümme aastat alates taotluse esitamise kuupäevast. Kehtivust saab pikendada.

Pane tähele
Euroopa Liidu kaubamärgi taotlemine

Kaubamärgi registreerimise taotlus esitatakse Siseturu Ühtlustamise Ametile (OHIM).
Eesti taotleja võib taotluse esitada ise või määrata esindajaks oma töötaja, patendivoliniku palkamine OHIMiga suhtlemiseks ei ole kohustuslik.
Taotluses tuleb loetleda kaubad ja teenused, mille kohta kaubamärki soovitakse registreerida. Kaubad ja teenused peavad olema klassifitseeritud Nizza klassifikatsiooni järgi.
Elektroonilise taotluse täitmisel saab termineid lisada otse kaupade ja teenuste andmebaasist TMclass, mis lisaks Nizza klassifikaatori ametlikele terminitele sisaldab OHIMi heaks kiidetud kaupade ja teenuste nimetusi. See kiirendab taotluse läbivaatamist. Pärast taotluse esitamist ei ole võimalik kaupu ja teenuseid lisada.
Kaubamärgisüsteem annab võimaluse liita riigisiseselt registreeritud kaubamärgi ja ühenduse kaubamärgi kaitsed, et kaubamärgi omanik ei peaks jõus hoidma kahte identset kaubamärki, mis kehtivad samal territooriumil – näiteks Eestis registreeritud kaubamärk ja ühenduse kaubamärk.

Pärnu Tarneahelakonverents 2016
10.-11. märts 2015 | Estonia Resort Hotel&Spa konverentsikeskuses

Peaesinejad:

Klas Monni, Accenture Põhjamaade tegevjuht, kes räägib tarneahelajuhtimise lähiaja tulevikutrendidest
Jack Quarles, tarneahela juhtimiskonsultant, kes aitab viia hankejuhtimise uuele tasemele
Chris Gallagher, Ülemaailmse Ostu- ja Tarneahelajuhtimise Föderatsiooni juhatuse liige, kes jagab nõuandeid, kuidas transformatsioone algatada ja läbi viia

Pärnu Tarneahelakonverents

Miks tasub tulla?

- Räägime organisatsiooni, ettevõtte juhtimise, koostöö, protsesside ja tööjõu transformatsioonist!
- Kuuleme erakordselt palju rahvusvahelistest kogemustest – laval on 7 väliseksperti
- Kohalikud kogemuslood transformatsiooni läbiviimise kohta
- Piilume kolleegide tegevust – külastused ettevõtetesse Ruukki ja AQ Lasertool
- Piiratud kohtade arvuga Jack Quarlesi läbirääkimiste koolitus
- Networking, kus luua uusi koostöösuhteid

Programmijuht: Peep Tomingas (Eesti Ostu- ja Tarneahelate Juhtimise Ühingu ProLog tegevjuht)

Toetajad: KREDIIDIINFO, Coca-Cola Hellenic Passion for Excellence

Tööstuse, logistika, kaubanduse ja infotehnoloogia valdkonna tegijate suurim kokkutulek!

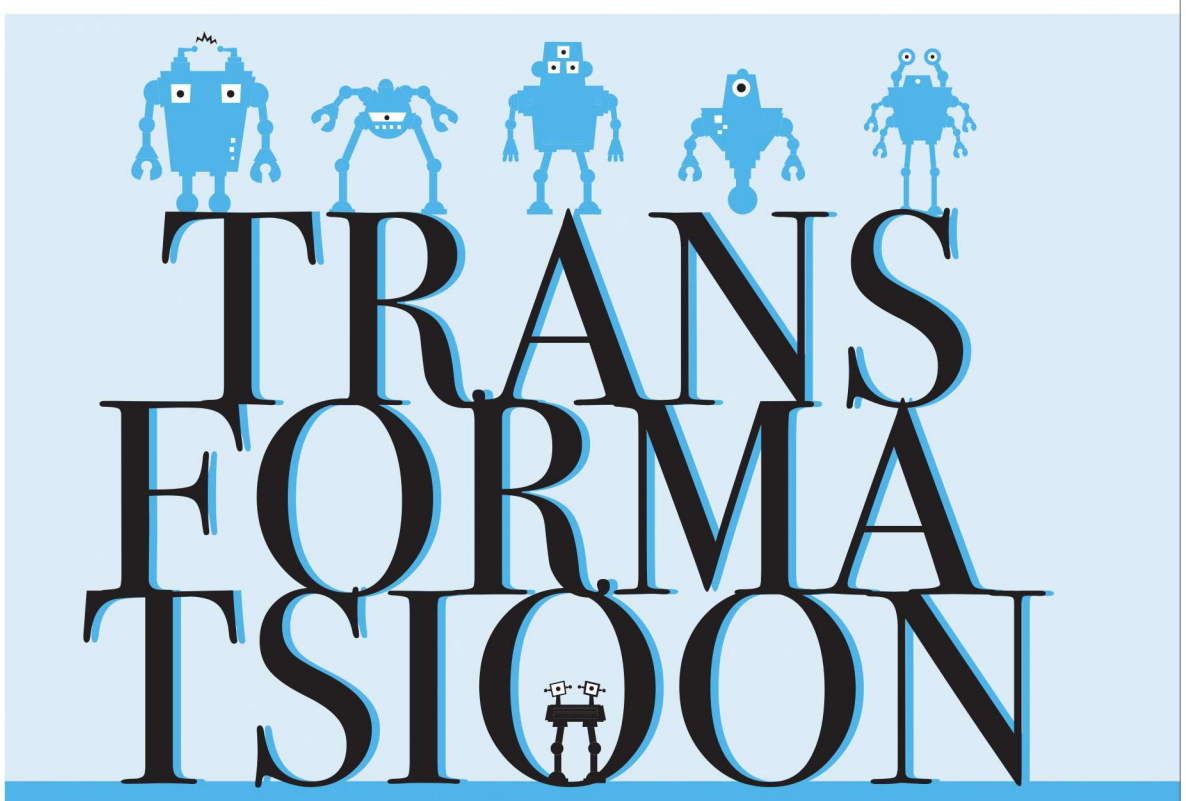

Lisainfo ja registreerimine:
www.konverentsid.ee,
info@konverentsid.ee
või telefonil 6177 310

Registreerides 12. veebruarini
kehtib soodushind 399€+km
(km-ga 478,8€, täishind 499€+km)

Oma ettevõtte tutvustamiseks Pärnu Tarneahelakonverentsil, võtke ühendust Eliise.Nikopensius@aripaev.ee

Korraldajad: Äripäev, PROLOG, Logistikauudised.ee, Tööstusuudised.ee
Koostööpartner: Resort Hotel & Spa ESTONIA CONFERENCE CENTER, 7Kohvipoissi, AVIS, TERE, AVISION

ÄRIPÄEV 8. veebruar 2016
toimetaja Urve Vilk, tel 667 0340, e-post urve.vilk@aripaev.ee

„Maakleritöö ei sobi inimesele, kes soovib tööl käia kellast kellani. Maakleriks sobib ettevõtja hingega inimene, kes mõistab, et edu on ta enda kätes.

OÜ MyHome kinnisvarabüroo kutseline kinnisvaramaakler Gerdi Anupõld

TÖÖJÕUD

Bürood jäävad hätta maaklerite leidmisega.

Vaevarikas protsess

LENNART KÄÄMER
kaasautor

Eestis pole maaklerina tegutsejale kehtestatud eeskirju ja tööpõld on avatud kõigile, kuid vaatamata sellele valmistab uute maaklerite leidmine kinnisvarabüroodele palju peavalu.

Põhjus peitub selles, et maakleritele ei pakuta kindlat palka, vaid sissetulek sõltub müügitöö tulemustest. Paljudele muidu sobivate müügioskustega kandidaatidele selline ebastabiilsus ei sobi.

Arco Vara vanemmaakler Agur Tammistu ütles, et Eestis pole maakleri ametiks vajalikud nõuded kuidagi juriidiliselt paika pandud, mistõttu on tööpõld avatud kõigile, kel jagub suhtlemisoskust ja pealehakkamist. Tammistu sõnul on olemas kinnisvarakoolitused ja kinnisvarakool, kust saab küll ka tõendi. Kui ollakse kaks aastat maaklerina töötanud, on võimalus sooritada Eesti Kinnisvarafirmade Liidus eksam ja saada kutselise maakleri tunnistus. "See annab hea enesetunde ja tiitli maakleri nime juurde," sõnas ta.

OÜ MyHome kinnisvarabüroo kutseline kinnisvaramaakler Gerdi Anupõld märkis, et nende büroole on teenuse kvaliteet väga oluline ja seetõttu panustab büroo väljaõppele. Anupõllu sõnul ei soovi ettevõte kasvada suureks kombinaat-kinnisvarabürooks, mistõttu eelistatakse enamasti maakleritena nii-öelda puhtaid lehti ehk inimesi, kellest büroo ise edukad maaklerid koolitab. Ettevõte korraldab selleks väljaõpet ja koolitusi ning pakub igakülgset mentorlust ja tuge.

"Kui meie uksele koputab inimene, kes pole varem maaklerina töötanud, kuid kellel on vajalikud isikuomadused, võtame ta esmalt maaklerite assistendiks," ütles Anupõld. Nii on tema sõnul võimalik ligi poole aastaga õppida teiste maaklerite käe all selgeks peamised töövõtted ja käia koolitustel, alles siis saab soovija nooremmaakleri staatuse ja hakata ise tehinguid tegema.

"Maakleri assistendile maksame töötasu, mis on seotud assisteeritavate maaklerite sissetulekuga. Assistendiks olemise aeg on ühtlasi justkui katseaeg. See on piisav, et assistent näeks, kas talle töö sobib," rääkis Anupõld. Samuti näeb ettevõte, kas soovijast võib saada hea ja edukas maakler.

Häid müügiinimesi napib alati. Kuni poole aasta pikkune koolitus on algajale maaklerile ette nähtud ka Uus Maa kinnisvarabüroos, paralleelselt alustatakse ka töö tegemisega.

Uus Maa kinnisvarabüroo personalijuht Mari Moora ütles, et kõikidele alustajatele määratakse oma juhendaja ja mentor, lisaks toimuvad igal nädalal regulaarsed koosolekud ja koolitused. "Koolitus lõpeb ettevõttesisese kolmeosalise eksamiga, millele pääsemise eeldus on teatud tehtud tehingute arv, läbitud koolitused ja loetud raamatud," rääkis Moora. Tema sõnul valib nende büroo uue maakleri siis, kui tuntakse, et kandidaat on sada protsenti õige. Aastas kandideerib ettevõttesse umbes 500 inimest, kellest värvatakse ligikaudu 1–2 protsenti.

"Häid müügiinimesi ei ole kunagi liiga palju, seega kui peaks juhtuma, et kandideerib viis sobivat inimest, siis võtame nad kõik vastu. Samas kui juhtub, et õiget kandidaati ei leidu, ei vali me kedagi," ütles Moora, kelle sõnul saavad Uus Maas maaklerina alustada vaid täielikult sobivad kandidaadid. "Kes on tulevase karjääriraja enda jaoks läbi mõelnud ning on töökas, positiivne, eetiline ja kelle väärtused sobivad meie ettevõtte väärtustega," selgitas ta.

Anupõld ütles, et maakler peab olema julge, enesekindel, aus, empaatiline ja väga hea suhtleja. Ta peab armastama müügitööd, hindama täpsust ja korrektsust. "Maakleritöö ei sobi inimesele, kes soovib tööl käia kellast kellani ja eeldab tehtud töö eest igakuist kindlat ja stabiilset sissetulekut. Maakleriks sobib ettevõtja hingega inimene, kes mõistab, et edu on ta enda kätes," selgitas Anupõld.

Samas tunnistas ta, et kinnisvarabüroodele on uute maaklerite leidmine vaevarikas, sest maakleritele ei pakuta kindlat palka, vaid sissetulek sõltub müügitöö tulemustest, ent paljudele kandidaatidele selline ebastabiilsus ei sobi.

Maakleriks õppimine toimub töökeskkonnas. "See on paljuski justkui tundmatus

Kommentaar

Maakleriõpet võiks saada ülikoolist

RITA SEPP
LVM Kinnisvarabüroo kutseline maakler

Maakleritel ja maaklerifirmadel on koolituseks võimalik valida avalikult pakutavate koolituste vahel, mille pakkujaid jagub. Koolitused hõlmavad üldjuhul kindlat valdkonda, näiteks juriidika, müük, kliendisuhtlus. Lisaks ei tee paha omada teadmisi ja oskusi sellistest valdkondadest nagu ehitus, õigus, majandus, klienditeenindus, psühholoogia ja turundus.

Enamasti on tegu kas müügikoolitustega või on juriidiline suunitlus, muud valdkonnad on enamasti katmata. Tartu Ülikool koostöös Eesti Kinnisvaramaaklerite Kojaga pakub maakleritele pikemat ja põhjalikumat koolitusprogrammi, mis käsitleb suuremat osa vajalikest valdkondadest, kuid osavõtt sellest on väike.

Koolituste edendamiseks võiks kinnisvaramaaklerite väljaõpe olla koondunud mõne ülikooli juurde – esialgu kas või õppemoodulina mõne eriala juures, mis hiljem kasvaks välja bakalaureuseõppeks.

Kui ühel ülikoolil ei ole kõiki teadmisi pakkuda, saaks kasutada külalislektoreid, kes vastava valdkonna kataksid. Praegu pakutavad maaklerikoolitused pole terviklikud. Samuti võiks maakleritele kutsetunnistusi väljastada vastavat maaklerite õpet pakkuv ülikool.

← KINNISVARABÜROODELE on uute maaklerite leidmine vaevarikas, sest maakleritele ei pakuta kindlat palka, vaid sissetulek sõltub müügitöö tulemustest, ütles OÜ MyHome kinnisvarabüroo kutseline kinnisvaramaakler Gerdi Anupõld.
FOTO: MEELI KÜTTIM

> **See on paljuski justkui tundmatus kohas vette hüppamine. Kui kuue kuu pärast veel pinnal hulbid, on lootust, et aasta pärast oledki maakler valmis.**
>
> **Arco Vara vanemmaakler Agur Tammistu**

kohas vette hüppamine. Kui kuue kuu pärast veel pinnal hulbid, on lootust, et aasta pärast oledki maakler valmis," märkis Tammistu, tunnistades samas, et üldiselt jääb aasta jooksul kaheksast alustajast üksnes kaks pinnale.

Suurtehinguteni mõne kuuga. Tammistu sõnul on ettevõttes välja kujunenud süsteem, et esimesed pool aastat ettevõte investeerib uude töötajasse ja selle aja jooksul ei oodata suuri tehinguid.

Kuue kuu jooksul peaks uus maakler tegema vähemalt neli tehingut, seejärel saab ta sooritada ettevõttesisese maaklerieksami. Pärast edukat läbimist võib visiitkaardile trükkida ametinimetuseks maakleri elukutse ning suureneb ka maakleritasu protsent, mida firma maksab.

Alustava maakleri seisukohast rääkides on Tammistu sõnul kõige lihtsam alustada tuntud kinnisvarafirmas – esimesest päevast end tuntud brändi alt müües tekib klientidel kohe usaldus. Samuti toetab sel juhul ettevõte, kus kollektiiv aitab iga päev kõikides küsimustes.

500

inimest soovib aastas saada Uus Maa kinnisvarabüroo maakleriks. Soovijatest värvatakse ligikaudu 1–2%.

Ä Pane tähele
Maakleribüroodel on kaks võimalust uute töötajate leidmiseks

Ise koolitamine. Büroo koolitab kinnisvarasektoris nullist alustanu ise välja. Inimestel on võimalus ligi poole aasta jooksul õppida teiste maaklerite käe all selgeks peamised töövõtted ja käia koolitustel. Seejärel saab inimene nooremmaakleri staatuse ja võimaluse ise tehinguid tegema hakata. Kui ollakse kaks aastat maaklerina töötanud, on võimalus sooritada Eesti Kinnisvarafirmade Liidus eksam ja saada kutselise maakleri tunnistus.
Üleostmine. Ostetakse kogenud maaklerid teistest firmadest üle.

Ä Kes on kes Maakleriks sobiv inimene

Suhtlustalent. Maakler peab olema julge, enesekindel, aus, empaatiline ja väga hea suhtleja.
Hingelt müüja. Ta peab armastama müügitööd, samuti on väga olulised täpsus ja korrektsus.
Ebastabiilsusega kohaneja. Amet ei sobi inimesele, kes soovib tööl käia kellast kellani ja eeldab tehtud töö eest igakuist kindlat ja stabiilset sissetulekut.
Nakatunud ettevõtluspisikuga. Maakleriks sobib ettevõtja hingega inimene, kes mõistab, et edu on ta enda kätes – palk sõltub tehingute arvust ja väärtusest.

Ebakindel palganumber heidutab

Hea maakler teenib korralikku palka, aga ainult siis, kui ta on täielikult klientidele pühendunud, ütles Arco Vara vanemmaakler Agur Tammistu. Kõige tähtsam on inimestega suhtlemine, mitte objektide hankimine – tänu heale teenusele tuleb ka soovitusi ja müügimandaate.

"Enamik, kui mitte öelda kõik maaklerid töötavad käsunduslepingute alusel ehk pakuvad kinnisvarafirmale teenust oma osaühingu kaudu. See tähendab, et palka saad endale maksta just nii palju, kui tehinguid teed," ütles Tammistu. Sama kehtib MyHome'i kinnisvarabüroos – igal maakleril on OÜ ja sissetulek sõltub tulemustest, ütles büroo kutseline kinnisvaramaakler Gerdi Anupõld.

Nooremmaaklerid lõpetavad maaklerikarjääri kõige sagedamini seetõttu, et sissetulek pole kindel, ütles Tammistu. Edu jääb tulemata, sest ei saada endale piisavalt müügiobjekte.

Tammistu rääkis, et uut maaklerit toetavad alguses kaaskolleegid, juhataja ja juhendaja. "Alustaja saab endale sooja toa, töökoha, arvuti, IT-toe ja kinnisvaraettevõtte infobaasi ehk kõik töövahendid ning turunduse ja seda kõike tasuta. Müüdavad objektid tuleb aga algajal endal hankida," rääkis Tammistu.

Uus Maa kinnisvarabüroo personalijuhi Mari Moora sõnul peavad kõik maaklerikandidaadid läbima neljaosalise kandideerimisprotsessi, mis annab tema sõnul piisavalt aega ja infot, et igaüks saaks enda jaoks täpselt läbi mõelda, kas maakleriamet on ikka talle.

Tammistu sõnul on kinnisvarafirmadel kombeks üksteiselt professionaalseid maaklereid üle meelitada. "See õnnestub siis, kui ettevõttes käärib ja sisekliima on muutunud selliseks, et ei taheta enam tööle minna."

Tavapäraselt küsitakse teise ettevõttesse minnes endale ka paremaid tingimusi, esmajoones maaklerile makstava teenustasu protsente. "Samas tuleks alati uurida, mida need paremad tingimused sisuliselt tähendavad, sest tegelikult teenid sa just nii palju, kui sa raha ettevõttele sisse tood. Ainult ilusate silmade eest kinnisvaras palka ei maksta," sõnas Tammistu.

Noored: paneelmaja on vanale ja vaesele

Alla 30aastased noored pagevad võimalusel paneelmajadest ja soetavad kodu uude majja, märkis Pindi Kinnisvara partner Peep Sooman.

Tema sõnul on vabas Eestis üles kasvanud, praeguseks tööikka jõudnud vähegi edukamatele noortele paneelmajas elamine välistatud. "Nende jaoks on paneelmajakorter midagi uunikumi sarnast, mida vaadatakse kerge iroonilise muigega kui vanainimeste ja vaeste elukohta," rääkis Sooman.

Uute korterite võidukäiku kinnitab kõvasti kasvanud uute elamispindade müük. Ainuüksi Tallinnas sõlmiti detsembris 317 uue korteri ostu-müügilepingut, sellist tulemust nähti viimati kinnisvarabuumi ajal.

"Paneelmajad on loomulikult ebaühtlasema sotsiaalse läbilõikega, rohkem amortiseerunud ja muude hädadega, aga õnn ei peitu tingimata ainult uues korteris," nentis Sooman ja lisas, et paraku ei anna palju noored endale ka aru, et uue korteriga kaasnev suurem laenusumma on pikaajaline kohustus, mida tuleb kanda ka rasketel aegadel.

ÄRIPÄEV.EE

Reparo!
www.reparo.ee
ÄRIPINDADE EHITUS, REMONT, SISEVIIMISTLUS

EHITUS

Kerkib Eesti suurim kinnisvaraarendus

Tallinna Nõmme linnaosa ja Saue valla piirile Veskimöldresse rajatakse taristu 159 uue individuaalelamu ja 91 ridaelamuboksi ehituseks, kus leiab kodu ligi 1000 elanikku, teatas Brave Capital.
Brave Capitali juhatuse liikme Veljo Kuuse sõnul on Veskimöldre suurim era- ja avaliku sektori koostöös valmiv elukeskkonnaarendus. "Projekti investeeringu suurus ilma hoonestuseta on *ca* 7 miljonit eurot," rääkis Brave Capital Ehitusuudistele.
"Oleme igati valmis toetama tulevaste Veskimöldre elanike ideid, täiendamaks elukeskkonda näiteks energiaühistu loomisega, aga see on samuti nende otsustada, kus arendaja ei saa panna kohustusi, vaid olla nõuandvas rollis," lisas ettevõte.
Saue vallavanem Andres Laisk ütles, et omavalitsusel on hea meel. "Koostöös arendajaga kavandatakse veel Veskimöldresse uus kool ja lasteaed ning maanteeameti poolt ehitatav Laagri möödasõit parandab veelgi olemasolevat elukeskkonda," ütles Laisk.
Veskimöldre on pindalalt Eesti suurim kinnisvaraarendus, mis paikneb *ca* 150 hektaril.

KAUBANDUS

Mustamäe keskus avab uksed

Tallinnas Tammsaare teel asuv Mustamäe Keskus avab uksed 12. veebruaril. Kaubakeskuses on põhirõhk meelelahutusel.
Keskuse üldpind on kokku üle 21 000 ruutmeetri ning üüripind 13 500 ruutmeetrit, millest ligi pool läheb Apollo kobarkino ja teiste vaba aja veetmise võimaluste tarbeks. Neljandiku keskusest hõlmavad arvukad toidukohad.
"Tänapäeva kaubanduskeskustes on enam rõhku pandud meelelahutusele. USAs lisatakse keskustesse lausa lõbustusparke," ütles Uus Maa ärikinnisvara analüütik Igor Habal.
Keskuse ehitas OÜ Astlanda Ehitus ja Eventus Ehitus OÜ konsortsium, kes ehitasid ka näteks Pärnumaal asuva Lottemaa. Keskuse omanik on East Capital Baltic Property Fund II.

ÄRIPÄEV 8. veebruar 2016
toimetaja Vilja Kiisler, tel 667 0150, e-post vilja.kiisler@aripaev.ee

ÄRILAUSE

Rain Rannu:
See on kogu meie kogukonna ja kogu meie firmade meeskondade töö.

Noorima ettevõtjana presidendi tunnustuse pälvinu leiab, et tema üksi sellist au ei vääri, ta võtab teenetemärki tunnustusena kogu *start-up*-kogukonnale.

ÜKS KÜSIMUS

Täna saab e-maksuametis tutvuda eeltäidetud tuludeklaratsioonidega, 15. veebruaril avatakse tuludeklaratsiooni esitamine. Maksu- ja tolliameti teenindusosakonna juhtivspetsialist Hannes Udde andis raamatupidaja.ee veebis nõu tuludeklaratsiooni täitmise ja esitamise kohta.
Kuidas erinevaid tulusid ja kulusid deklaratsioonile kanda?

HANNES UDDE
maksu- ja tolliameti teenindusosakonna juhtivspetsialist

Mida eeltäidetud tuludeklaratsiooni puhul inimesed eeskätt kontrollima ja vaatama peaksid? Vaadata tuleks eeskätt seda, kas kõik vajalikud andmed on deklaratsioonis olemas. Kui on aasta jooksul on teenitud tulu, mida eeltäidetud tuludeklaratsioonis ei kajastu, siis see tuleb sinna ise juurde lisada.

Mida teha, kui puudu on mingid eeldatavad kulud (lapse koolitus jms)? Kui tuludeklaratsioonis on andmed puudu või erinevad inimesele teadaolevast, siis tuleb ühendust võtta väljamakse tegija või kulu saajaga ja paluda puuduolevad andmed maksu- ja tolliametile esitada või juba esitatud andmeid parandada.

Kuidas kärgperede puhul laste deklaratsioonidesse kandmine toimub? Eelisõigus on last deklareerida vanemal, kes saab selle lapse kohta lapsetoetust. Kui see vanem on abielus, on tal õigus esitada abikaasaga ühine tuludeklaratsioon.

Mida peaks tegema need, kes mullu kinnisvara välja üürisid? Saadud üüritulu tuleb nüüd tuludeklaratsiooni esitamisel kirja panna. Igal juhul on mõistlik see õigel ajal deklareerida, sest kui me näiteks tuludeklaratsiooni järelkontrollide käigus näeme, et seda tehtud ei ole, siis lisandub maksmata maksusummale ka viivis ja siis tuleb juba oluliselt rohkem tasuda.

Kas on mingi lihtne üldvalem, kuidas ise tagastatav summa umbkaudselt välja arvutada? Sellist lihtsat universaalset valemit paraku ei ole, kuna iga inimese puhul tuleb arvestada erinevate nüanssidega.

Loe veebist
"Muudatused tulude deklareerimisel"
www.raamatupidaja.ee

LUGEJA ARVAB

Need, kes karjuvad, et nende mets mädaneb, lihtsalt ei adapteeru majandusega ja ootavad valget laeva.

Kommentaar Ando Leppimani kolumnile, mida sai veebis lugeda juba reedel.

LOE WWW.ARIPAEV.EE

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäeva tellija eelised – ostukeskkond privileeg.aripaev.ee ja soodsaim võimalus soetada Äripäeva raamatuklubi raamatuid.
Äripäev veebis: www.aripaev.ee
Trükk AS Kroonpress

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetus kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalisel, majanduslikul, poliitilisel või religioossel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASi Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee või tel (372) 646 3363.

KOLUMN

Eesti **võimalus**: eksportida saepuru, elektrit ja statistikat

Arutledes majandusedu üle kipume aga unustama oma tegelikku edutegurit – võimet kaubelda. Kauplemine on alati olnud seotud arenguga ning ajalooliselt on just see meile edu toonud. Oskusteavet, geograafilist asukohta, looduslikke tingimusi ja majandusreformide tõttu efektiivsemat riigikorraldust saame rakendada Eesti majanduse arenguks.

Eesti taasiseseisvumise järel toimunud energiamahuka majanduse jahtumine ja Euroopa Liitu kuulumine on meile avanud uusi kauplemisvõimalusi. Eesti on olnud edukas Kyoto lepinguga loodud emissioonikvootidega kauplemisel, saadud tulude eest on renoveeritud hooneid, rajatud taastuvelektri tootmisvõimsusi, ehitatud katlamaju, ostetud tramme, busse ja elektriautosid, seitse Eesti linna on saanud uue tänavavalgustuse. Tänu nutikusele ja heale müügitööle on väärtustatud kasutult seisvaid emissioonikoguseid.

Eesti edutegur. Eesti eduteguriks Euroopa Liidus võib pidada ka taastuvaid energiaressursse. Eesti rannajoone pikkus tähendab tuuleenergia potentsiaali ja sarnaselt Skandinaavia ja teiste Balti riikidega on meie asustustihedus madal ning seetõttu on metsa osakaal Eesti territooriumist suur. Need kaks edutegurit koos riigipoolse taastuvenergia toetamisega on olnud aluseks ka jõulisele Eesti taastuvenergia osakaalu kasvule, mille tulemusena Eesti täitis 2020. aastaks seatud taastuvenergia osakaalu juba 2013. ELi antud võimalus liikmesriikidel kaubelda taastuvenergia statistikaga on justkui Eestile loodud.

Valitsuskabinet otsustas, et Eesti ei tee piiranguid ühelegi Eesti ettevõttele osaleda rahvusvahelisel taastuvenergiaturul ning kõigile Eesti taastuvenergia tootjatele tuleb tagada võrdsed võimalused turust osa saamisel. Sama põhimõte leidub koalitsioonilepingus.

Siiski on otsusel ka teine pool – mõju puiduhakke ja sellest tulenevalt kaugküttesoojuse hinnale. Just sellele tuginedes tuleb statistikakaubandusse pakutava taastuvenergia hankimiseks korraldada vähempakkumine, et toetuse määr välistaks võimaluse puiduhakke eest maksta enam kui praegune turuhind ja samuti peab igale statistikakaubanduse tehingule eelnema puiduturu mõjude analüüs. Sellega tagatakse, et Eestile tekiks täiendav ekspordiartikkel ja meie puiduturul luuakse täiendavat nõudlust vähemväärtuslikule puidule. Sellest võidab terve ühiskond mõistliku metsamajandamise, tööhõive paranemise ja suureneva maksulaekumise kaudu.

ANDO LEPPIMAN
majandusministeeriumi asekantsler

Ülesandepüstitus on selge: tuua riiki raha nii energiaettevõtetele kui ka metsaomanikele.

Kas riik kahjustab selle otsusega turukonkurentsi? Ei, just ELi konkurentsireeglitega kooskõla huvides on vajalik anda taastuvenergia turul osalemiseks võimalus kõikidele tootjatele, sh Narva elektrijaamadele. Riigi osalus energiaettevõttes ei ole samuti midagi taunimisväärset ja on ELis pigem reegel kui erand.

Eesti Energia kontserni kuuluvates Narva elektrijaamades peitub täiendav edutegur, mis võimaldab meil ilma lisakulutusi tegemata toota täiendavat taastuvenergiat ning sellega panustada Eesti eksporti nii elektri kui ka sellega kaasneva statistika müügiga. Need elektrijaamad on valmis, ei vaja kapitali investeeringut.

Pikaajalist vaadet on tarvis samuti metsandussektoris. Metsandusekspertide sõnul kasvab igal aastal vähemväärtusliku puidu osakaal nii ülekasvanud metsa kui ka metsa jäetavate raiejäätmetena. See on tinginud, et metsanduse arengukava on soovitanud raiemahu kasvatamist 15–16 miljoni tihumeetrini. Selle realiseerimine on aga võimalik, kui kõikidele puu osadele on olemas turg. Ja turu loomine loob uusi töökohti.

Ekspordime elektrit ja kvooti. Taastuvenergia eesmärgid vajavad paindlikke Euroopa Liidu liikmesriikide koostöömehhanisme, mille esmaseks väljundiks on statistikakaubandus. Eesti riigil tasub siin kindlasti pingutada ja olla lihtsate ja vähe administratiivset koormust loovate lahenduste loomise juures. Eesti soov on pakkuda oma taastuvenergia potentsiaali ka tulevikus, jätkates puidu kasutamist pikaajaliselt nii olemasolevates kui ka praegu kasutamata potentsiaali näol uutes tööstuslikes elektri- ja soojuse koostootmisjaamades. Suur potentsiaal on ka tuuleenergial, peamiselt merealadel.

Seega ülesande püstitus on selge: Eesti peab leidma võimaluse eksportida nii elektrit kui ka taastuvenergia kvooti, et tuua riiki raha nii energiaettevõtetele kui ka metsaomanikele. Arusaadavalt teiste toodete eksport aga selle juures kannatada ei tohiks, olgu selleks siis saepurust toodetud pelletid või muud vähemväärtuslikust puidust valmistatud tooted.

REPLIIK

Äri on paksem kui **veri**

Oma ärihuvide eest seismine ja omadega ühtehoidmine ei kuulu sageli kokku, tekitades pigem paksu verd, kuigi rahakott kosub.

Piimatootja Melmilki kohtuvõitu Estoveri Piimatööstuse üle võib pidada Pyrrhose võiduks, sest võitluskaaslased – teised piimatootjad – vaatavad suurtööstuse vastu kohtusse minekule kohati viltu.

Melmilk sai vähemalt kohtu esimese astme otsusega kätte raha, mis seaduse silmis õigusega neile kuuluma peab, kuid laastas sellega oma renomeed ametivendade seas. On piimatootjaid, kes kardavad, et kui kõik omad samasuguste lepingutega tagantjärele töösturite vastu kohtusse lähevad, käivitub piimaturul sõda, millest teenivad enim kohtuuksi kulutavad advokaadid ja kaotavad piimatootjad-põllumehed ise.

MARI METS
Äripäeva ajakirjanik

Vahel tuleb ehk leppida, et isiklikud huvid on kõrgemal liitude ja ühenduste ideaalidest.

Äri ja ideaalid. Jõgevamaa põllumajandustootjate liidu juhatuse liige Raul Soodla aga leiab, et kui piimatootjad on olnud hinna langetamisega ise nõus ja selles kokku leppinud – mis siis, et see oli valus ja vale –, siis tagantjärele raha väljanõudmine lihtsalt ei tundu eetiliselt õige.

Ei tea, kas Melmilk kaalus kohtusseminekut eetika ja sõpruse säilitamise skaalal, kuid üle 200 000 euro nad kohtuskäiguga igatahes teenisid.

Vahel tuleb ehk leppida, et äri on paksem kui veri, ja arvestada sellega, et isiklikud huvid on kõrgemal liitude ja ühenduste ideaalidest. Karuteene kogukonnale on võit ühele. Nagu üksik korter, kes tahab laieneda kogu majale kuuluvale pööningule.

LUGEJA LEMMIKUD www.aripaev.ee

10 rikkaimat naist läbi aegade. Ajaloo rikkaimate naiste hulka kuuluvad nii Egiptuse kuninganna kui ka tänapäevalgi aktiivselt tegutsevad ärinaised.

Warren Buffett panustas naftale hiigelsumma. Kuigi nafta hind on aasta algusest saadik olnud muutlik, pole investeerimisgeenius Warren Buffett sugugi hirmunud ning panustas naftaärisse miljard dollarit.

Maria Šarapova magus kommiäri. Venemaa tipptennisist Maria Šarapova on lisaks säravale tennisekarjäärile ka edukas ettevõtja.

Soomlaste suured alkoostud Eestist vaibuvad. Soomlased tõid mullu Eesti reisidelt kaasa väiksema koguse alkoholi kui aasta varem, selgub uuringufirma TAK Oy andmetest.

KOMMENTAAR

Hea palga maksjatel on palga avalikustamisest vaid võita

Eestis on juba olemas palkade avaldamise praktika – ametnike palgainfo on kõigile kättesaadav ning ei saa väita, et see oleks tekitanud meedias või inimeste seas ülemäärast elevust. Samuti on avalikud kollektiivlepingutega sõlmitud palgad (õpetajad, päästjad jne) ning dividenditulu.

Kui palkade avalikustamise juures kardetakse liigset naabrite tähelepanu, siis saab rakendada Norra lähenemist. Norras on alates 2014. aastast maksuinfot võimalik vaadata ainult isikustatult ning iga inimene saab vaadata, kes tema andmeid on pärinud. Selline muutus tõi kaasa päringute 88% vähenemise. Ehk andmeid vaatasid need inimesed, kes selles mingit kasutegurit nägid, ning niisama uudistajad tõenäoliselt loobusid.

Kolm eeskuju. Pikka aega on palkade avalikustamise klubisse kuulunud kolm riiki, keda me mitmeski asjas seame endale tihti eeskujuks. Soome, Rootsi ja Norra avaldavad kõikide inimeste tulumaksuandmed. 2014. aastal lisandus sinna seltskonda ka Pakistan. Pakistani motiiviks oli parandada maksude kogumist – Pakistan oli maksude osakaalus SKPs eelviimasel kohal. Tervelt kaks kolmandikku parlamendiliikmetest ei maksnud sentigi makse.

MÄRT MASSO, MIKO TAMMIK
Praxis

> **Tööturu tõhusaks toimimiseks peab kõigil osapooltel olema infole võrdne ligipääs.**

Pärast tulumaksuinfo avalikustamist langes see osakaal 10%-le. Ka Norras leiti, et tulumaksuinfo inimestele kättesaadavaks tegemine parandab maksulaekumist. Enne 2001. aastat olid maksuandmed kättesaadavad ainult paberkandjal maksuameti esindustest. 2001. aastal tehti aga kõik andmed kättesaadavaks ka internetis. Selle muutuse mõjul suurenes tulude deklareerimine 3% võrra. Riigi rahakotile on see selge positiivne mõju.

Ebavõrdsus väheneb. Palkade avalikustamine toob otseselt kasu ka inimestele, vähendades palga ebavõrdsust ametikohtade sees. Tööjõuturu efektiivseks toimimiseks peab kõikidel osapooltel olema informatsioonile võrdne ligipääs. Praegu on aga tööandjad eelisseisundis, kuna neil on palkadest parem ülevaade. Töötajad tihti ei tea, kas nende palk on turul üle või alla keskmise. Julgemad küsijad võivad saada rohkem palka, vähem julged jällegi vähem.

Avaliku palgainfo korral oleks ettevõtjatel raske põhjendada palka, mis ei ole inimese tootlikkusega kooskõlas. Palkade avalikustamata jätmine teenib eeskätt madalamat palka maksvate ettevõtjate huve. Kui töötajad ei tea, et nende tööandja makstav palk jääb alla sektori keskmise, siis ei ole ka nii suurt ohtu töötajate lahkumiseks või kõrgemaks palgasooviks. Samas head palka maksvatele ettevõtetele tuleks palkade avalikustamine just kasuks.

KOMMENTAAR

Alanud on ühinemiste ja **omandamiste** aasta

KPMG hinnangul kujuneb 2016. aastast Eestis kõige aktiivsem ühinemiste ja omandamiste (M&A) aasta pärast 2007. aasta buumi.

Ühinemiste ja omandamiste turu aktiivsuse mõõtmise headeks indikaatoriteks on eri sektorites tehtavate ostueelsete analüüside ning töös olevate M&A mandaatide arv.

Mõlema indikaatori asjus on turusituatsioon praegu vägagi soodne ning ühtlasi on pooleli ka mitu suuremahulist tehingut.

Kuhu poole vaadata? Kõige paljulubavamad sektorid on energeetika, toiduainetööstus, logistika, tööstustootmine ning ka rahavooga ärikinnisvara.

Investoritest on aktiivsed erakapitali fondid, kes tõstsid eelmisel aastal raha ja omavad vabu vahendeid, samuti kinnisvarafondid, kes naudivad madalat intressitaset ning intressitasemetega võrreldes suhteliselt kõrget tootlust.

IMRE VISSE
KPMG Baltics OÜ Corporate Finance teenusliini juht

> **Ühinemiste ja omandamiste turul on praegu pooleli mitu suuremahulist tehingut.**

Strateegilistest investoritest tegutsevad Eesti turul endiselt peamiselt skandinaavlased, kuid on märgata ka huvi kasvu Kesk- ja Lääne-Euroopa suunalt.

Samas on aga ka vastupidiseid näiteid ehitussektorist ja ehitusega seotud sektoritest, kus välisinvestorid Eestist või laiemalt Baltimaadest väljuvad, ja see annab võimalusi ka kohalikele investoritele turgu konsolideerida.

Kapitali kaasamise vallas pakub suurt huvi Eestis mühinal arenev *start-up*-sektor.

Kahjuks ületab siin nõudlus mitu korda pakkumise, sest kapitali suudavad kaasata ettevõtted, mis paistavad silma toodete ja teenuste ainulaadsusega ning võimekusega maailma vallutada.

Samavõrd osutub tähtsaks projektimeeskonna kompetents ja tuntus ning võimekus suuri asju korda saata.

Suured ootused LHV suhtes ei pruugi täituda. Kapitaliturg elavdamise seisukohast oodatakse LHV börsiletulekut, mis ei pruugi kahjuks väga palju turgu aktiviseerida, kui üldse, siis vaid ajutiselt.

Pikaajalises perspektiivis tekitaks börsil aktiivsust suuremate riigiettevõtete vähemusosaluse noteerimine.

Optimismi suurendab see, et riik on siin viimasel ajal positiivseid signaale välja andnud ning kaalub mitmesuguseid võimalusi riigiettevõtete erastamiseks.

PILVEKONVERENTS 2016 | 08.03.2016
Original Sokos Hotel Viru Konverentsikeskus

RAHATAHTLIK HÄKKIMINE - KAITSE OMA PILVE

09:15 -09:45 Registreerimine ja hommikukohv
09:45 -10:00 Moderaatori avasõnad
Aali Lilleorg ITuudised.ee juht

10:00 -10:30 **Ettevõtjate ootused koostööks riigiga pilvetööstuse alal**
Mart Einpalu ITLi pilvetoimkonna juht

10:30 -11:00 **Maailmapanga raport. World Bank "Digital Dividends" report 2016. Küberturvalisus ja äririsk**
Siret Schutting Cybernetica turundusjuht

11:00 -11:30 **Pilve turvalisus**
Kalev Pihl Sertifitseerimiskeskuse juhatuse liige

11:30 -12:00 **Turvaline pilve arhitektuur**
Andres Kütt Eesti Vabariigi IT-arhitekt

12:00 -13:00 Lõuna

13:00 -13:30 **Riigipilv - turvalisus ja risk ärile.**
MKMi esineja kinnitamisel

13:30 -14:00 **Azure'i kasutamine turvalise pilve loomisel**
Rain Laane Microsoft Balti regiooni juht

14:00 -14:30 **Uus viis salajaste isikuandmete töötlemiseks. Sharemindi ühissalastuse meetod**
Dan Bogdanov PhD, Sharemindi looja

14:30 -15:00 **Aruteluring esinejate vahel**

15:00 -15:15 Kohvipaus

15:15 -15:45 **Telia Eesti praktiline kogemus turvalise pilve ja IKT äri loomisel**
Andre Visse Telia IT valdkonna ning suurkliendi teenuste juht

15:45 -16:15 **Ettevõtja kogemuslugu. Lehe Pruulikoda - väikefirma on odavalt ja turvaliselt 100% pilves**
Gristel Tali Lehe Pruulikoja juht

16:15 -16:45 **Ettevõtte praktiline kogemus turvalise pilve loomisel.** Esineja kinnitamisel

16:45 -16:55 Konverentsi lõpetamine

Kuni 9. veebruarini on Pilvekonverentsi **soodushind 219€** (km-ga 262,8€). Alates 10. veebruarist tõuseb hind 249€ (km-ga 298,8€) ja alates 25. veebruarist on hind 295€ (km-ga 354€).

Kui soovite tutvustada oma ettevõtet Cybernetica ja Äripäeva teemaveebi ITuudised.ee Pilvekonverentsil, siis võtke ühendust: Eliise.Nikopensius@aripaev.ee, tel 553 1442

Korraldajad: ITuudised.ee, CYBERNETICA
Toetajad: Telia, ZONE.EE

TÕUSJA
Rootsi autotootja neljanda kvartali tulemused olid investorite hinnangul head.

LANGEJA
Terasetootja teatas, et on sunnitud investoritelt kaasama 3 miljardit dollarit.

ÄRIPÄEV 8. veebruar 2016
toimetaja Rainer Saad, tel 667 0398, e-post rainer.saad@aripaev.ee

KAUPLEMINE

Robotite revolutsioon börsidel.

Emotsioonidest vabaks

RAINER SAAD
rainer.saad@aripaev.ee

↑ **LHV PANGA maaklertegevuse juht Alo Vallikivi usub, et pikaajalisel investeerimisel on eelis ikkagi tavainvestoril.** FOTO: ANDRES HAABU

Kõik näib esmapilgul lihtne – robotprogramm pannakse tööle, see kaupleb investori eest, üritades ette aimata turu liikumist ning teenida nii kasumit. Üha rohkem pöördutakse tootluse teenimiseks robotite poole.

Erinevalt inimesest suudab robot teha tuhandeid tehinguid päevas. Kuid neile, kes programme ei usalda, olgu lohutuseks öeldud, et algoritmide tootlus ei pruugi alati iniminvestori omast parem olla.

Eelmise aasta augustis kirjutas The Wall Street Journal pereisast Mike Soule'ist, kes kulutas üle 100 tunni, et programmeerida kauplemisprogramm, mis töötaks valuutaturul viis ööpäeva nädalas. Mike on üks tuhandetest päevakauplejatest, kes üritab programmeerimisega luua roboti, mis suudaks talle regulaarset kasumit teenida. See oleks justkui ämbrite vedamise asemel torustiku ehitamine, kuid ka siin võib vigu juhtuda.

Näiteks kui Mike usaldas kauplemise programmi hoolde ja läks ise reisima, avastas ta reisil internetti logides, et programm on kauplemiskontole toonud 60% kahjumit. Hiljem selgus, et tegemist oli näpuveaga, kuna programm ostis kogemata kaks korda rohkem kõike, mida müüs.

Robotprogrammide plussid ja miinused. Tallinna Tehnikaülikooli magistrant Hendrik Lepp märgib valuutaturgude kauplemisalgoritme uurivas magistritöös, et arvutid on inimestest kiiremad nii informatsiooni töötlemisel kui ka tehingute tegemisel. Algoritmid ei tunnista emotsioone, mis käitumusliku rahanduse seisukohast on kauplemisel äärmiselt oluline aspekt.

Samas juhib Lepp uurimustöös tähelepanu sellele, et efektiivselt toimivad algoritmid ei ole alati paremad ja targemad kui inimesed, sest näiteks 2013. aasta suvel Bloombergis avaldatud uuringu kohaselt suutsid inimeste juhitud valuutafondid üle viie aasta näidata paremaid tulemusi kui algoritmid.

Algoritmikauplemine algas 1990. aastatel USA aktsiaturgudel ning nüüdseks on automaatsete süsteemide osatähtsus maailma finantsturgudel märkimisväärselt kasvanud. Lihtsamaid algoritme saab tasuta alla laadida internetist, keerukamaid strateegiaid kasutavad algoritmid võivad juba midagi maksta.

Need, kes rahasummat ei taha välja käia või peavad programme liiga algeliseks, võivad ise algoritmi valmis programmeerida. Mitu ettevõtet pakub kauplejatele võimaluse ise oma algoritm programmeerida. Quantopian lubab igaühel algoritme tasuta luua ning kui algoritm on edukas ehk suudab turult kasumit teenida, on ettevõte nõus selle loojale ka maksma. Selline ettevõte nagu Rizm võimaldab algoritme luua ka neil, kes programmeerimisest suurt ei tea.

Kauplemisrobotite eelis on see, et need suurendavad likviidsust ning aitavad muuta turgu efektiivsemaks. Negatiivne on aga see, et algoritmid suurendavad ka turgudel volatiilsust. See leidis kinnitust 2013. aasta uuringus "Rise of the Machines: Algorithmic Trading in the Foreign Exchange Market".

Robotprogrammidega saab turgudele ka halba teha. Mullu vahistati Londonis 36aastane Singh Sarao, kellele esitati süüdistus aktsiaturgude manipuleerimises 2010. aastal. Süüdistuse järgi kasutas ta algoritme, millega tekitas turule suuri müügiordereid, surudes nii hindasid alla. Kui hinnad hakkasid alla tulema, tühistas Sarao orderid. Paraku tõi see kaasa 2010. aasta 6. mail *flash crash*'i ehk nn välklanguse, kus USA aktsiaindeksid kukkusid vaid minutitega 9% ja seejärel taastusid sama kiiresti.

Kiired tehingud, väikesed kasumid. Raamatus "The Incredible Shrinking Alpha" kirjeldavad autorid Larry E. Swedroe ja Andrew L. Berkin praegust investeerimiskeskkonda kui kohta, mis on ülekoormatud ülikeerukate analüüside, teadustööde ja superarvutitega. Nende arvates muutub sellises konkurentsis tootluse saavutamine üha keerulisemaks. Kuna konkurents on suurenenud, pole ka imestada, et kauplejad kasutavad tootluse teenimiseks kõiki võimalusi, sealhulgas robotprogramme.

2011. aastal teenis Matthew Baroni, Jonathan Brogaardi ja Andrei Kirilenko uuringu põhjal loodud kauplemisalgoritm E-Mini S&P 500 futuuridega ühe tehinguga keskmiselt 1,11 dollarit kasumit, millest on maha arvestatud teenustasud. Kuna algoritm tegi lühiajaliselt tuhandeid tehinguid päevas, ulatus kasum tuhandete dollariteni. Keerukas süsteem jooksis superarvutil.

Algoritmide ülikiire töö kohta saab rohkem aimu videost, kus poolesekundiline kauplemisrobotite tegevus Johnson & John-

NUMBER

1,7

protsendile kärpis Euroopa Komisjon euroala tänavuse majanduskasvu prognoosi.

ELEKTER

Eratarbijad peaksid arvestama, et elektrienergia hinnale lisandub lepingus ka käibemaks.

Nord Pool Eesti
29,53 -12,66% ▼

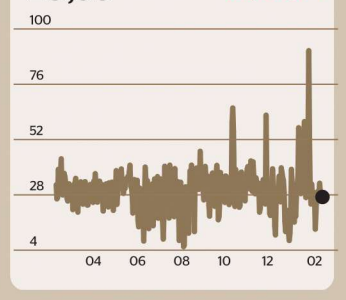

VALUUTA

Euroopa Keskpanga negatiivne intressimäär survestab eurot nõrgemaks.

EUR/USD
1,1205 +0,04% ▲

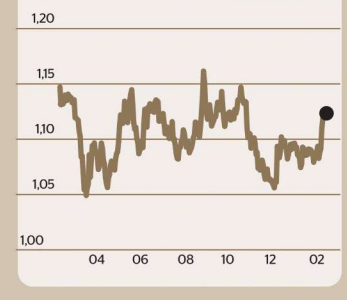

INTRESS

Euribor on EKP sammude tõttu olnud tugevas languses.

Euribor 6 kuud
-0,102% -0,006 ▼

Pane tähele

Mida arvestada kauplemisrobotite puhul?

Need, kes kavatsevad kauplemisrobotit kasutama hakata, võiks mõelda järgnevatele faktidele.

1. **Lihtsamad algoritmid** saab internetist tasuta alla laadida, keerukamad tuleb kas ise programmeerida või maksta nende eest küllaltki kõrget hinda.

2. **Arvestama peab suurte teenustasudega.** Võrreldes investorite igapäevaste strateegiatega on algoritmide tehingutasud tunduvalt suuremad, kuna programmid teevad mitu korda rohkem tehinguid.

3. **Algoritmide käitumist peab jälgima.** Nii nagu juhtus Mike Soule'iga, kes kaotas algoritmi valesti seadistamise tõttu 60% portfellist, nii peaks iga investor jälgima, kuidas tema algoritm töötab ja käitub. Kõike automaatika hooleks ei tasuks jätta.

4. **Algoritm vajab head arvutit.** Süsteemi käimashoidmiseks on vaja piisava jõudlusega arvutit. Vastasel juhul võib kogu süsteem just kõige tähtsamal hetkel kokku joosta.

5. **Paljud algoritmid on liiga riskantsed** ega suuda teenida kasumit. Internet on täis programme, mis on seadistatud olema kas liiga riskantsed, see tähendab, et oht raha kaotada on väga suur, või siis sellised, mis ei suuda üldse kasumit teenida.

60

protsenti tõi isetehtud investeerimisprogramm näpuvea tõttu päevakauplejast investorile Mike Soule'ile kahju sel ajal, kui mees ise puhkusel oli.

soni aktsiatega on esile toodud sajandikena ning kus pool sekundit on venitatud üle viie minuti pikkuseks.

Ostmise ja hoidmise strateegia ei kao. LHV Panga maaklertegevuse juht Alo Vallikivi leiab, et pikaajalisel investoril poleks kauplemisrobotist kasu. "Kui kauplemisel on väga oluline kiirus tehingu sisestamisel ning uudiste lugemise kiirus ja reaktsioon sellele, siis pikaajalisel investeerimisel on peamine siiski teha õige valik, lähtudes ettevõtete fundamentaalidest," ütles Vallikivi. "Seega usun, et "osta ja hoia" strateegia on ka edaspidi elujõuline."

Vallikivi sõnul on LHVs kauplejaid, kes roboteid kasutavad, kuid nad on suures vähemuses. "Kauplemises võib tõesti tulevik robotitele kuuluda, kuid investeerimisel on eelis ikkagi tavainvestoritel," lisas ta.

Filmis "Terminaator" võtavad robotid inimestelt juhtimise üle ning see toob tuumasõja, mille tagajärjel hukkuvad miljardid inimesed. Tuntud inglise teadlane Stephen Hawking on hoiatanud, et tehisintellekt võib lõpuks väljuda meie kontrolli alt ja hävitada inimkonna. See ei pruugi kunagi tõeks saada, kuid inimkond areneb siiski selles suunas, kus igapäevaelus usaldatakse üha enam masinaid ja programme.

Pikaajalisel investeerimisel on peamine siiski teha õige valik, lähtudes ettevõtete fundamentaalidest.

LHV Panga maaklertegevuse juht Alo Vallikivi

RAHA

reklaam

Kommertspankade intressitooted

pank	jooksev hoius % keskmiselt kuu jäägilt	jooksev hoius % kuu püsijäägilt	tähtajaline hoius % 1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	min summa
Danske Bank					Kontakteeruge pangaga						
Tallinna Äripank		0,00	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50/1,5	0,60/1,60	0,70/1,70	-	200
Tallinna Äripank (3)		0,00	0,25	0,30	0,35	0,55	0,65	0,75	0,85	-	200
Citadele Pank	-	-	-	-	-	0,05	0,1	0,70	1,0	1,40	150
Versobank	0,01	0,01	0,40	0,50	0,60	0,90	1,00	1,20	1,50	1,80	350
DNB	0,10 (7)	-	0,20	-	0,25	0,40	0,55	0,70	0,80	0,90	300
Krediidipank	-	0,01	0,01	0,02	0,03	0,10	0,50	0,80	1,10	1,20	100/200 (4)
BIGBANK		-	0,45	0,50	0,60	0,80	0,80	1,10	1,40	1,60	500
BIGBANK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Inbank	-	-	-	-	0,60	0,90	1,20	1,50	2,00	2,25	500

tähtajaline hoius %, USD

pank	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Danske Bank			Kontakteeruge pangaga				
Tallinna Äripank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,15	0,20	200
Citadele Pank	-	-	-	0,05	0,10	1,00	200
Versobank	0,30	0,35	0,45	0,70	0,90	1,1	500
DNB	0,10	-	0,15	0,30	0,40	0,50	300
Krediidipank	0,10	0,10	0,20	0,50	0,70	0,90	100/200 (4)

Kursid on päeva jooksul korrigeeritavad; (3) personaalpanganduse klientidele; (4) internetipangas/kontoris (7) päevalõpu kontojäägilt, Äripanga jooksva hoiuse intressimäär on nüüd 0%

Pankade kontaktandmed

Citadele Pank Roosikrantsi 2, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: info@citadele.ee
BIGBANK Rüütli 23, Tartu, tel 1333, faks 737 7582, e-post: bigbank@bigbank.ee, www.bigbank.ee
Versobank Pärnu mnt 12, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501
DnB PANK Tartu mnt 10, Tallinn, tel 686 8500, faks 686 8501, e-post: info@dnb.ee, www.dnb.ee
Eesti Krediidipank Narva mnt 4, Tallinn, tel 669 0941, faks 661 6037
Tallinna Äripank Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8066, faks 668 8065

BALTI ETTEVÕTETE NOTEERIMATA VÕLAKIRJAD

reklaam

võlakiri	ISIN kood	emiteerimis-kuupäev	lunastamis-tähtaeg	kupongimäär	intressimakse sagedus	nimiväärtus	emissiooni maht
Cofi (Inbank)	EE3300110584	29.09.2014	15.09.2018	7,00%	kvartaalne	EUR 1000	5 000 000
IuteCredit Europe A5	EE3300110725	15.09.2015	15.09.2017	16,00%	kvartaalne	EUR 1000	506 000
IuteCredit Europe A6	EE3300110808	8.12.2015	15.12.2017	16,00%	kvartaalne	EUR 1000	530 000
Mainor Ülemiste	EE3300110691	16.06.2015	26.11.2018	7,00%	kvartaalne	EUR 1000	5 000 000
Uvic	EE3300110782	27.11.2015	27.11.2018	10,00%	kvartaalne	EUR 1000	1 300 000
PlusPlus Capital	EE3300110840	25.01.2016	1.02.2019	13,00%	kvartaalne	EUR 1000	4 000 000

REDGATE CAPITAL

BÖRS

Tallinn 05.02

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,050	-3,67	315	5,0	14,2%	0,71	1,0%
Baltika	0,287	-3,37	878	-	-14,7%	1,33	0,0%
Ekspress Grupp	1,260	0,00	2 930	9,7	8,2%	0,80	3,2%
Harju Elekter	2,690	1,89	12 969	13,8	5,9%	0,82	5,6%
Merko Ehitus	7,940	-0,25	15 763	13,6	7,8%	1,07	8,1%
Nordecon	1,010	0,00	172	22,8	3,9%	0,90	3,0%
Olympic EG	1,750	-0,57	509 024	11,1	22,0%	2,43	5,7%
PRFoods	0,390	2,63	390	-	-2,0%	0,42	76,9%
Pro Kapital Grupp	2,300	3,60	3 504	5,5	26,5%	1,45	0,0%
Silvano FG	1,250	0,00	12 241	6,3	16,6%	1,05	24,0%
Tallink Grupp	0,862	0,82	28 165	8,4	8,8%	0,75	2,3%
Tln Kaubamaja	6,770	0,89	14 361	12,9	12,3%	1,59	5,9%
Tallinna Vesi	13,700	0,00	84 232	13,8	22,8%	3,14	6,6%
Trigon PD	0,480	0,00	-	-	10,4%	0,89	0,0%
Skano Group	0,750	0,00	-	-	-28,9%	0,64	0,0%

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vahearuande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud koondkasumi emaettevõtja osa põhjal

Helsingi 05.02

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Alma Media	3,40	0,59	18,9	2,8	3,5
Citycon	2,23	2,48	12,8	0,9	6,3
Elisa Comm.	33,14	0,49	21,7	5,7	4,0
Finnair	4,95	-1,59	-	1,1	-
Fortum	12,37	1,31	-	0,8	-
HKScan	3,48	0,00	24,9	0,4	14,1
Kesko	36,47	2,04	35,8	1,7	4,1
Neste Oil	28,05	-3,94	-	2,3	2,3
Nokia	5,56	-1,42	-	2,2	-
Olvi	21,70	-1,99	21,5	2,5	3,0
PKC Group	15,02	3,94	-	2,4	4,7
Stockmann	6,66	1,53	-	0,5	-
Stora Enso	7,18	2,28	-	1,1	-
UPM Kymmene	15,10	1,07	-	1,0	4,6
YIT	5,28	10,05	13,9	1,3	3,4

Riia 05.02

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindex	5,05	1,00	-	0,4	-
Latvijas Gaze	9,81	0,10	10,7	0,7	-
Olainfarm	7,25	1,12	8,4	1,2	-

Vilnius 05.02

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	2,55	0,39	-	3,1	5,1
City Service	1,660	0,00	10,1	0,8	-
Invalda	3,430	0,00	-	0,8	-
Linas Agro	0,659	0,61	12,0	0,7	-
Panevezio Statybos	0,899	0,00	-	1,4	-
Siauliu Bankas	0,297	0,34	4,5	0,6	-
Snaige	0,286	0,00	-	1,2	-
TEO LT (Telekomas)	0,989	-0,30	16,8	2,6	6,9

VALUUTA

Euroopa Keskpank

EUR/SEK ▲
9,4307

Austraalia dollar	AUD	1,558
Bulgaaria leev	BGN	1,956
Hiina jüaan	CNY	7,362
Hongkongi dollar	HKD	8,723
India ruupia	INR	75,786
Jaapani jeen	JPY	130,710
Kanada dollar	CAD	1,540
Korea won	KRW	1333,890
Norra kroon	NOK	9,567
Poola zlott	PLN	4,413
Rumeenia leu	RON	4,503

EUR/RUB ▼
85,8872

Singapuri dollar	SGD	1,564
Suurbritannia nael	GBP	0,770
Šveitsi frank	CHF	1,110
Taani kroon	DKK	7,463
Tai baat	THB	39,778
Tšehhi kroon	CZK	27,037
Türgi liir	TRY	3,250
Ungari forint	HUF	309,950
USA dollar	USD	1,120

BÖRSIKAUBAD

Kütused 05.02

USD	
Nafta IPE, bbl	34,20
Nafta NYMEX, bbl	31,38
Mootoribensiin, t	351,00
Diislikütus, t	318,75
Kerge kütteõli, t	302,00
Masuut (1% väävel), t	152,00
Maagaas Henry Hub, btu, USD	1,972

Põllumajandus 05.02

nael = 453,59 g	
Kohv NYBOT, USc/nael	122,10
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	392,30
Kakao NYBOT, USD/t	2778,00
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	106,75
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	360

Värvilised metallid 04.02

USD/t	
Alumiinium LME	1531
Vask LME	4681
Plii LME	1813
Nikkel LME	8555
Tina LME	15100
Tsink LME	1702,5

Väärismetallid 05.02

USD/unts, unts = 31,105 g	
Kuld COMEX	1147,65
Plaatina NYMEX	899,60
Pallaadium NYMEX	512,25
Hõbe COMEX	14,71

Allikas: Bloomberg, kella 17 seisuga

ÄRIPÄEV 8. veebruar 2016
reklaamitoimetaja Marina Altmaa, tel 667 0161, e-post marina.altmaa@aripaev.ee

19.- 20. MAIL PÄRNU KONTSERDIMAJAS Pärnu Juhtimiskonverents

PÄRNU JUHTIMISKONVERENTS 2016

KONVERENTSIL RÄÄGIME:

kuidas arendada, innustada ja **avada inimeste piire**
kuidas mõõta ja hinnata **teadmisi ja oskusi**
kui sarnane või erinev on **juhi ja õpetaja töö**
millised on juhi ja õpetaja **rollid erinevates kultuurides**
kuidas sarnanevad **juhtimine ja koerte treenimine**
milliseid juhtimisoskusi on tippjuhid saanud kaasa **oma õpetajatelt**
kes on **Parim juht 2016**

ESINEJAD:

Ben Hodges (USA armee Euroopa vägede ülemjuhataja)
Andreas Schleicher (OECD)
Gerard O'Shea, Maksim Vasjukov (Delovoy Peterburg)
Üllar Jaaksoo (NOW! Innovations)
Ain Hanschmidt (Tallink Grupp)
Olari Taal (Merko Ehitus)
Hannes Tamjärv (Rocca al Mare kool)
Taavi Veskimägi (Elering AS)
Anu Välba (ERR)
Mikk Marran (Eesti Välisluure – Teabeamet)
Katerina Kanelidou (Creative Empowerment)
Rein Raud (õpetlane)
Rasmus Rask (La Muu)
Margit Sutrop (Tartu Ülikool)
Sigrid Melts (coach), **Priit Kruus** (Kinoteater),
Pauliine (koolitüdruk) ja teised!

Kuni 15. märtsini **registreerimine soodushinnaga 674€+km** (km-ga 808,8€).
Konverentsi **täishind on 899€+km.**

Kui ühest ettevõttest registreerub **vähemalt 2 osalejat, lisandub 5% allahindlus** kehtivast hinnast.

Lisainfo ja registreerimine: **www.konverentsid.ee**, info@konverentsid.ee või telefonil 56 99 2025 (projektijuht Liina Lilleniit).

Kui soovite **tutvustada enda ettevõtet** Pärnu Juhtimiskonverentsil, siis võtke ühendust **eliise.nikopensius@aripaev.ee**

Programmijuht: Toomas Tamsar

Korraldaja: Äripäev

Toetajad: KREDIIDIINFO, monitor ERP SYSTEM, Green Fuel Energy, NOORUS spa hotel, Hellenic, Møller Auto, OlyBet, Casino Olympic, Ülemiste City

Koostööpartnerid: AVIS, TERE, 7Kohvipoissi

investeerimisfondid INVESTOR 19

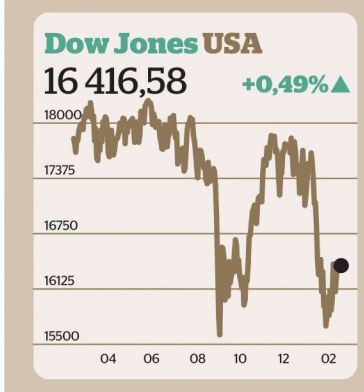

ÄRIPÄEV 8. veebruar 2016
toimetaja Juhan Lang, tel 667 0111, e-post toimetajad@aripaev.ee
reklaamiosakond, tel 667 0105, e-post reklaam@aripaev.ee

Ä FONDID

reklaam

Avaron Asset Management

04.02

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Avaron Areneva Euroopa Fond D, EUR	12,57	12,32	12,32	10,37	-3,86	-3,22	5,43	2,54	42 146 254
Avaroni Privaatportfell B, EUR	15,80	15,80	15,80	2,65	-0,17	2,96	5,83	5,02	10 368 564
Avaron Ida-Euroopa Võlakirjafond A, EUR	13,08	13,08	13,08	3,93	0,42	5,56	7,62	-	7 485 706

Compensa Life

03.02

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Balti Kasvuportfell, EUR	-	-	1,51	-	-3,90	2,60	3,80	2,70	6 937 992
Võlakirjaportfell, EUR	-	-	12,30	-	0,20	-0,30	1,40	2,30	912 905

Kasvuporfelli mahu info on antud seisuga 31.12.2015. Võlakirjaporfelli mahu info on antud seisuga 31.12.2015.

Danske Capital AS

04.02

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Danske Pension 25, EUR	1,03	1,04	1,04	4,98	-1,92	-2,83	2,96	2,52	13 544 946
Danske Pension 50, EUR	1,22	1,24	1,24	7,36	-3,50	-3,87	3,79	2,59	211 688 028
Danske Pension Intress, EUR	0,91	0,92	0,92	1,51	0,24	-0,49	1,89	2,36	4 722 547
Vabatahtlik Pensionifond Danske Pension 100 Pluss, EUR	1,62	1,66	1,63	10,08	-6,25	-5,55	5,50	3,64	4 516 753
Vabatahtlik Pensionifond Danske Pension Intress Pluss, EUR	0,78	0,80	0,79	2,12	0,10	-1,33	1,43	1,96	527 783

Info teiste Danske Capitali ja Danske Invest fondide kohta on avaldatud veebilehel www.danskecapital.ee.

LHV Varahaldus

04.02

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Pensionifond L, EUR	1,49	1,51	1,51	3,24	-1,46	1,58	3,01	2,62	348 734 831
Pensionifond M, EUR	1,20	1,21	1,21	2,20	-0,04	1,98	3,06	3,33	49 822 235
Pensionifond S, EUR	1,26	1,27	1,27	1,93	0,92	0,35	2,49	3,39	53 024 137
Pensionifond XL, EUR	1,29	1,30	1,30	3,61	-1,91	2,00	3,48	2,77	84 704 929
Pensionifond XS, EUR	1,17	1,18	1,18	1,71	0,71	0,38	2,72	3,67	17 665 382
Täiendav Pensionifond, EUR	1,48	1,49	1,49	3,73	-1,64	3,92	4,69	3,49	7 466 203
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	10,18	10,29	10,29		-10,21	-26,25	4,95	6,71	10 507 768,36
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	8,11	8,19	8,19	13,72	-11,19	-5,53	-0,41	-2,30	-
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	5,18	5,23	5,23	13,72	-11,18	-5,53	-0,41	-2,30	1 322 769

Mandatum Life

04.02

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Investeeringute haldusteenus:									
Turvaline, EUR	115,85	115,27	115,27	-	-2,77	-3,50	0,68	-	-
Konservatiivne, EUR	113,73	112,60	112,60	-	-1,75	-4,39	0,78	-	-
Tasakaalustatud, EUR	113,44	111,76	111,76	-	-1,10	-5,25	0,93	-	-
Progressiivne, EUR	109,07	106,93	106,93	-	-0,59	-6,18	1,34	-	-
Agressiivne, EUR	117,91	115,60	115,60	-	-0,67	-7,25	2,65	-	-
Investeerimisportfellid:									
Mandatum Life Fixed Income Abs, EUR	144,91	144,19	144,19	-	-0,97	-1,79	1,44	2,58	-
Mandatum Life Nordic High Yield Abs, EUR	89,56	89,11	89,11	-	-12,83	-12,58	-	-	-
Mandatum Life Convertible, EUR	100,51	100,01	100,01	-	-4,02	-7,28	-	-	-
Mandatum Life Europe Equity, EUR	120,82	118,45	118,45	-	-3,80	-11,52	-	-	-

Nordea Pensions Estonia

04.02

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Nordea Pensionifond A, EUR	1,00	1,01	1,01	7,06	-4,42	-4,89	3,27	3,01	165 583 001,97
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,83	0,84	0,84	10,51	-6,79	-6,12	3,91	3,12	18 844 884,87
Nordea Pensionifond B, EUR	0,93	0,94	0,94	4,42	-1,79	-3,65	1,95	2,62	19 459 030,38
Nordea Pensionifond C, EUR	0,87	0,88	0,88	2,04	0,6	-0,51	2,47	2,89	12 750 469,35
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,26	1,29	1,27	12,95	-9,32	-8,51	5,02	3,49	7 300 629,92
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,75	0,77	0,76	4,03	-1,54	-2,49	2,82	0	1 677 299,10

AS SEB Varahaldus

04.02

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
SEB Energiline Pf, EUR	0,783	0,790	0,790	9,98	-4,81	-6,59	2,85	1,11	33 083 873,09
SEB Konservatiivne Pf, EUR	0,895	0,904	0,904	1,82	-0,06	-1,91	-0,06	1,28	57 720 624,73
SEB Optimaalne Pf, EUR	0,832	0,841	0,841	5,69	-1,75	-5,74	0,63	1,10	21 354 763,45
SEB Progressiivne Pf, EUR	0,995	1,005	1,005	7,30	-2,95	-5,85	1,88	1,34	406 071 197,39
SEB Aktiivne Pf, EUR	0,995	1,015	1,005	11,86	-6,62	-8,04	3,69	1,37	16 937 432,25
SEB Tasakaalukas Pf, EUR	1,166	1,190	1,178	5,74	-1,66	-5,35	1,35	1,37	14 017 927,80

ASi SEB Pank vahendatavad fondid

04.02

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
SEB Corporate Bond Fund, EUR	1,598	1,598	1,598	2,11	0,19	-1,66	2,43	3,91	287 800 000,00
SEB Strategy Balanced Fund	114,499	115,644	114,499	5,71	-0,63	-2,83	3,22		896 500 000,00
SEB Strategy Defensive Fund	112,208	112,208	112,208	3,16	0,29	-1	2,39		1 794 400 000,00
SEB Strategy Growth Fund	117,041	118,211	117,041	11,91	-4	-10,2	3,98		367 200 000,00
SEB Strategy Opportunity Fund	115,834	116,992	115,834	8,54	-1,73	-6,21	3,92		624 400 000,00

Vahendatavate fondide tagasivõtmis- ja väljalaskehindu saab vaadata www.seb.ee/fondikursid. Fondide mahud on seisuga 31.10.2015.

Fondivalitsejad

Avaron Asset Management Narva mnt 7D, B-korpus, Tallinn 10117, tel 664 4205, faks 664 4201, info@avaron.ee, www.avaron.ee
AS GA Fund Management Roosikrantsi 11, Tallinn 10119, tel 680 2680, faks 680 2681, info@gafm.ee, www.gafm.ee
LHV Varahaldus AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee
Nordea Pensions Estonia AS Liivalaia 45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee
AS GILD Property Asset Management Swiss House, Roosikrantsi 11, Tallinn 10119, tel 680 2630, faks 680 2631, info@gildrealestate.com www.gildrealestate.com
AS SEB Varahaldus Tornimäe 2, Tallinn 15010, tel 665 6565, faks 665 7122, fondid@seb.ee, www.seb.ee
Danske Capital AS Narva mnt 11, Tallinn 15015, tel 675 2295, faks 675 2895, funds@danskebank.ee, www.danskecapital.ee, www.danskebank.ee

Maaklerifirmad

Compensa Life Vienna Insurance Group SE Roosikrantsi 11, Tallinn, tel 610 3000, faks 610 3010 info@compensalife.ee, www.compensalife.ee
LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402
Versobank AS Pärnu mnt 12, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501
Danske Bank Narva mnt 11, Tallinn, tel 630 2104
SEB Enskilda Equities Tornimäe 2, Tallinn, tel 665 6622, faks 665 6802
Mandatum Life Insurance Baltic SE Viru väljak 2, Tallinn, tel 681 2300, info@mandatumlife.ee, www.mandatumlife.ee

AS Äripäev on Eesti ärimeedia turuliider. Anname välja kolme ajalehte, arvukalt raamatuid, käsiraamatuid ja infolehti. Oleme Eesti suurim ärikonverentside korraldaja. Viimastel aastatel oleme investeerinud internetitoodetesse ning sisenenud mitme ajakirjaga tarbijaturule. Meie meeskonnas tegutseb rohkem kui 200 võimekat töötajat alates tippajakirjanikest kuni erinevate valdkondade tippspetsialistideni. Äripäeva omanik on Põhjamaade suurim meediakontsern Bonnier.

Peaga töötaja

Pidupäeva meeskond ootab aktiivset müügiinimest,

kelle ülesandeks on Pidupaev.ee ja Seminarroom.eu müük telefoni teel.

Kui Sulle meeldib inimestega suhelda, lahendusi välja mõelda, oled visa ja suudad end ka ise motiveerida ning valdad korrektselt eesti keelt, siis saad kindlasti hakkama.

Omalt poolt pakume müügialast väljaõpet, arendavat ja inspireerivat töökeskkonda. Enda palka saad ise kujundada, ehk osaliselt sõltub see sinu ja meeskonna tulemustest. Sind ootab rõõmsameelne meeskond ja mugav kontor kesklinnas tasuta parkimisvõimalusega, soodsad sportimisvõimalused, puhkus juulis ja talvine lisapuhkus.

Tööpäev kestab neli tundi (8.45-12.45 või 13.00-17.00).

Kui tunned, et tahad kuuluda Äripäeva Pidupäeva meeskonda, saada CV ja sooviavaldus hiljemalt **15. veebruariks** aadressil ann.vainlo@aripaev.ee märgusõna „Pidupäev".

Lisainfo telefonil +372 510 5486, Ann Vainlo.

Äripäev

raamatupood.aripaev.ee

Ajalugu | Äripäeva raamatuklubi | IMELINE TEADUS

Äripäev
Nr 26 (5386) 08.02.2016
ISSN 1406-2585

TEGIJA TURUL

Andreas Nigg: Igal järgmisel keskpanga ravidoosil on turgudele aina väiksem mõju.

Vontobel Asset Managementi aktsia- ja tooraineosakonna juhi sõnul oli turgudel väga raske aasta algus ning keskpankurid ei saa olukorra päästmiseks enam suurt midagi teha.

OMX TALLINN
52 nädalat
Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimekirja aktsiate liikumisi.

INVESTOR TOOMASE BLOGI

Ä Portfell
Kuidas läheb Toomase investeeringutel?

päevane muutus
-0,27%

väärtus
231 570 €
26% raha
74% aktsiad

Investor Toomas on Äripäeva välja mõeldud tegelane, aga tema käsutuses on reaalne raha, mida ta investeerib finantsturgudele. Toomas alustas tegevust 2002. aasta alguses, mil tema käsutusse anti investeerimiseks miljon krooni. Toomase investeerimisotsused langetab Äripäeva börsitoimetus, investeerimismõtteid jagab investor Toomas Äripäeva tagumisel leheküljel ja veebis.

aktsiate päevane muutus, protsentides

Volkswagen	3,86
Statoil	2,69
Tallink	0,82
Leroy Seafood	0,62
iShares Europe Stoxx 600	0,52
Apranga	0,39
Apple	0,26
Berkshire Hathaway B-aktsia	0,04
Tallinna Vesi	0
Microsoft	-0,31
Olympic EG	-0,57

Viimased tehingud
ostis: 14. jaanuaril 285 Statoili aktsiat hinnaga 100,50 Norra krooni aktsia. Tehingusumma oli 28 642,50 NOKi ja komisjonitasu 134,40 NOKi.
ostis: 5. jaanuaril 19 Volkswageni aktsiat hinnaga 130,8 eurot aktsia. Tehingusumma oli 2485,2 eurot. Swedbanki vahendusel tehtud tehingu teenustasu oli 14,06 eurot.

Ä Sinu arvamus
Kommenteeri Toomase investeerimisotsuseid, jaga oma kogemusi või esita küsimusi veebilehel www.aripaev.ee või e-kirjaga aadressil investor.toomas@aripaev.ee

Praegused investorid ostavad autotootja edulugu, mis pole veel kätte jõudnud.

investor Toomas

Kultusaktsia Tesla on hakanud meeldima

Kultusaktsia Tesla on viimastel kuudel korraliku languse teinud ja see on mind pannud aktsia vastu üha suuremat huvi tundma. Neljapäeval sulgus Tesla Nasdaqi börsil 175 dollaril, mis on 38 protsenti madalamal kui eelmise aasta 282 dollari tipp. Selle näitaja järgi on elektriautode tootja aktsia ammu juba karuturul. Aasta pole Teslale alanud hästi, kuna jaanuari algusest on aktsiale miinust kogunenud 27 protsenti. Arvestades aga seda, et tegemist on üsnagi maineka ettevõttega, mis saab pidevalt meedialt palju tähelepanu, hakkasin mõlgutama Tesla ostmise plaane.

Elektriautod ei pruugi olla tulevik. Olen ka varem kirjutanud Tesla käekäigust. Eelmise aasta mais kirjutasin sellest, et Tesla tulemused olid head, kahjum oodatust väiksem ning positiivseid uudiseid laekus uue linnamaasturi kohta.

Augustis seadsin oma artiklis aga kahtluse alla, kas tulevik ikka kuulub elektriautodele või hoopis teistsugustele tehnoloogiatele, nagu vesinik, soolvesi või hoopis midagi muud.

Julgesin välja käia ka mõtte, et kuigi Tesla on teistest kaugel ees, näib mulle, et konkurentsi tihenedes peab ettevõte positsiooni hoidmiseks rohkem vaeva nägema. Pealegi ei pruugi tulevik elektriautode päralt olla, sest võib-olla hakkame kasutama hoopis teisi tehnoloogiaid.

Tesla – palju kõikuv aktsia. Päevasiseselt kõigub Tesla aktsia hind rohkem kui 10 dollarit, mis on üle 5 protsendi. Tegemist on aktsiaga, mis on enda volatiilsuse tõttu nii päevakauplejate kui ka spekulantide lemmik. Kuid mitte ainult. Näiteks eelmisel aastal investeeris Teslasse Äripäeva peadirektor Igor Rõtov, kes arvas, et nii kaua, kui ta Teslat enda portfellis hoiab, põhjustab see talle suuri üleelamisi. "Olen valmis, kui hind kukub mõne aja pärast ostuhinnast märksa madalamale tasemele," märkis ta.

Ä Hind
Tesla aktsia on eelmise aasta tipust kukkunud 38%

ALLIKAS: BLOOMBERG

Volkswagenile lisaks. Sel aastal otsustasin enda portfellist väikese koguse raha panna ka pisut riskantsemate tehingute alla ja ostsin seetõttu Volkswageni aktsiaid. Ostetud sai 19 aktsiat ning tehingu suurus oli peaaegu 2500 eurot ehk pisut rohkem kui 1 protsent minu portfellist. Tesla aktsia ostmine võiks olla samasugune pisut riskantsem tehing. Tegemist on ikkagi väga kõikuva aktsiaga ning ettevõttega, mis pole veel kasumisse jõudnud. Seetõttu olengi endale seadnud piiriks, et kui aktsia hind läheneb 150 dollarile, teen ostu ära. Ega ma palju Teslasse ei kavatse raha panna, nii 1–2 protsenti portfelli koguväärtusest.

Usun, et Tesla aktsia võib lähiaastatel pakkuda veel üsna erinevaid emotsioone. Just eelkõige emotsioone, sest tegemist näib olevat aktsiaga, mis ei lähtu enda fundamentaalnäitajatest ning on jäänud mulje, nagu ostaksid praegused investorid autotootja edulugu, mis pole veel kätte jõudnud.

TOORAINE
Goldman ennustab tsingile suurt tulevikku

Hiljutine metallide hinna tõus pole tõenäoliselt jätkusuutlik, välja arvatud tsingi puhul, märkis investeerimispank Goldman Sachs.

Tsingi hind on jaanuari keskpaigast rallinud umbes 18% ning teinud tasa suurema osa mullusest kaotusest.

Goldmani analüütikute hinnangul on tsingil teiste metallide seas kõige suurem tõusupotentsiaal. Tõusu peaks toetama tootmise kokkutõmbamine, kirjutas CNBC.

Kolmekuulise tähtajaga tsingi futuurid sulgusid neljapäeval Londoni börsil 1715 dollaril tonn, mis on kolme kuu parim tulemus. Vahepeal puudutas hind ka 1728 dollarit.

Goldmani teatel on tsingi hind ainuüksi veebruaris tõusnud 6,8% ning see jätkab tõusu. 12 kuu hinnaprognoos on 1800 dollarit tonni eest.

PANE TÄHELE

USA tööraport oodatust kehvem. USAs loodi jaanuaris vähem uusi töökohti, kui prognoosisid ökonomistid.

Daimler kärpis kasvuootusi. Pärast mullust rekordmüüki teatas Saksa autotootja, et sel aastal suurt kasvu ei tule.

Dollaril kehv nädal. USA dollar tegi möödunud nädalal seitsme aasta suurima languse.

Ä Loe veebist
Värsked börsiuudised
www.aripaev.ee/bors
Turgude ülevaade
investor.aripaev.ee

Äripäeva Akadeemia

17. veebruar

MITTERAHALINE MOTIVEERIMINE

Koolituse hind **379 eurot** + km

Äripäev

Info ja registreerimine: **Kaire Kaljur,**
telefon **667 0440**, e-post **kaire.kaljur@aripaev.ee**

Kuidas mitterahaliste vahenditega töötajate pühendumust suurendada?

Osalejad saavad koolituselt kaasa praktikas kohe rakendatavad juhtimisvõtted, mis aitavad töötajate emotsionaalset sidet ettevõttega suurendada ja seeläbi pühendumust kasvatada.

Koolitaja on **KAIDO PAJUMAA**
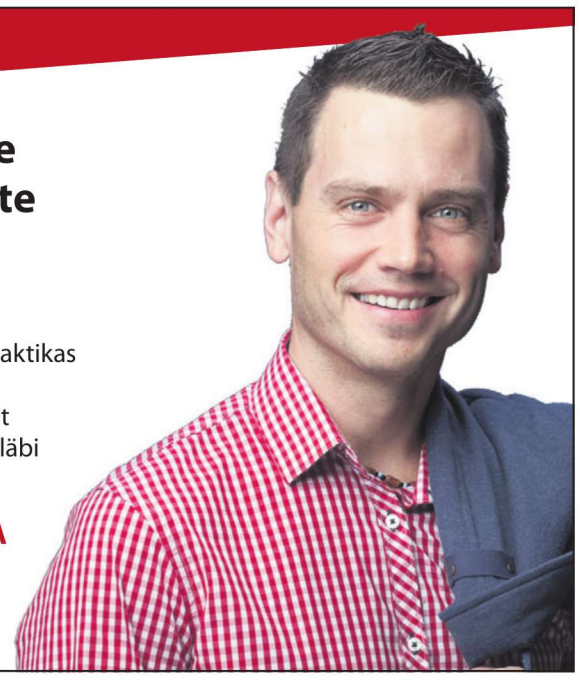
Täpsem programm aadressil
pood.aripaev.ee